

Glas

Glasiło SZDL za Gorenjsko

Gorenjske

Izdejava: Gorenjski tisk / Ureja: Dredniški odbor / Odgovorni urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 476 — uprave 476
Tekoči račun pri Komunalni banki Kranj št. 61-KB-1-Z-136 / Izdaja v ponedeljek in petek / Naročnina: letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din

S seje Okrajnega ljudskega odbora Kranj

Teškoče zadeve

OLO sprejel garancijske izjave za podjetja »Sukno« Zapuže, »Sava« Kranj, »Šešir« Škofja Loka in Občinski ljudski odbor Jesenice

Na zasedanju, ki je bilo v torek, sta bili najprej ločeni seji Okrajnega zbora in Zbora proizvajalcev ter nato še skupna seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora. Ločeni seji sta vodila predsednik Zbora proizvajalcev ZVONE LABURA ter predsednik Okrajnega zbora SVETO KOBAL, skupne seje pa je vodil podpredsednik OLO Kranj IVAN BERTONCELJ-JOHAN.

LOČENI SEJI

Oba zbora sta brez razprave potrdila statuta obrtne in gostinske zbornice ter spremembe pravilnika o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju ter še nekaj tekočih zadev.

O pritožbi stanovanjske zadruga »Iskra II.« je prišlo v obeh zborih do živahne razprave. Občinski ljudski odbor namreč ni potrdil pravil te stanovanjske zadruga, medtem ko je Okrajni ljudski odbor ugotovil, da je odločba Občinskega ljudskega odbora v Kranju nezakonita in so jo kot tako zavrnili. Na podlagi deljenih mnenj so prišli odborniki do skupnega stališča, da si je treba v prihodnje prizadevati predvsem za take vrste združeno stanovanjsko gradnjo, ki bo omogočila gradnjo strnjjenih stanovanjskih naselij.

Tudi glede dovoljenja trgovskemu podjetju »Železnina« z Jesenic za trgovanje z železino na debelo, so bila mnenja odbornikov deljena. Komisija je namreč predlagala, naj se to vprašanje odloži, dokler trgovinska zbornica za okraj Kranj podrobno ne prouči razmer na tržišču, ker bi v nasprotnem s prehitro odločitvijo lahko povzročili verižno trgovino, ki pa ne bi bila v prid potrošnikom.

Zbor proizvajalcev je nato še potrdil zaključna računa kmetijskima posostvom v Senčurju in Skofji Loki. Medtem ko prvo izkazuje 548.000 dinarjev dobička, pa ima drugo 125.000 dinarjev izgube.

narjev dobička, pa ima drugo 125.000 dinarjev izgube.

SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV

Kot prva točka skupne seje obeh zborov je bilo poročilo komisije za upokojene vojaške osebe, katero je podal član komisije Stane Prezelj. Odborniki so v celoti odobrili delo omenjene komisije.

V nadaljevanju seje je Okrajni ljudski odbor še imenoval za sodnika okrajnega sodišča v Radovljici Vladimirja Krištofa in razrešil dolžnosti sodnika okrajnega sodnika v Skofji Loki dr. Borisa Premrova.

Nadalje so odborniki sklepali o garancijskih izjavah za najetje kredita za podjetja »Sukno« iz Zapuže, »Šešir« iz Skofje Loke ter Občinskemu ljudskemu odboru z Jesenic.

Podjetje »Sukno« namerava najeti 15 milijonov dinarjev kredita iz republiškega investicijskega sklada za dograditev kotlarne in nabavo strojev za barvanje. Podjetje »Šešir« pa 1 milijon 900 tisoč dinarjev za otvoritev lastne prodajalne v Ljubljani, medtem ko je bila odobrena garancijska izjava v višini 18.800.000 dinarjev Občinskemu ljudskemu odboru na Jesenicah za kritje proračunskih izdatkov.

Na dnevnem redu je bil tudi problem finansiranja industrijskih šol na Jesenicah, in sicer metalurške industrijske šole, delavskega oddelka Srednje tehnične šole ter Mojsirske šole. Sprejet je bil sklep, naj Svet za plan in finance OLO prouči možnost finansiranja teh šol, katerih potrebe znašajo 22 milijonov dinarjev.

I. A.

PRED USTANOVITVIJO ENOTNEGA AVTOPODJETJA ZA GORENJSKO

Kaj bo prevladalo, prevdarna odločitev, ali lokalne težnje?

Zastopniki podjetij »Avtopromet« in »Transturist« soglašajo, vendar se ne zedinijo

Vsa Gorenjska je danes pravzaprav eno samo turistično središče, ena sama turistična pokrajina, saj je težko imenovati kraj, ki bi bil najbolj znamenit in bogat po naravnih lepotah. Drug z drugim so povezani in vsi tvorijo eno samo turistično celoto. Res je, da je prometna povezava teh krajev danes še zelo slaba. Železnica povezuje le najvažnejše kraje od Ljubljane do Planice in Gorice. Vsi ostali kraji nimajo železniških zvez, čeprav nimajo nič manjšega turističnega pomena, celo nasprotno, vzemimo samo

okolico Begunj, Kroke, Skofje Loke, Bohinja itd. Edina možnost, o kateri lahko danes govorimo, da bodo ti kraji povezani v celoto, je restni avtobusni promet. V zadnjem času se je sicer avtobusni promet nekoliko razširil. Ljubljansko podjetje »SAP« je razširilo svojo mrežo tudi na Gorenjsko. Vendar v glavnem le na Kranj in Tržič, medtem ko z ostalimi kraji zveze še vedno niso zadovoljive, v kolikor te zveze sploh obstajajo.

Na Gorenjskem pa danes žai nimamo tako močnega avto podjetja, od katerega bi lahko pričakovali in zahtevali, da bi s stalnimi zvezami povezovala te kraje, da bi v času sezone opravljalo stalne prevoze potnikov in končno da bi razširilo tudi tovarni avtopromet.

Danes imamo tu dve podjetji — »Avtopromet« s sedežem v Kranju in »Transturist« s sedežem v Skofji Loki. Ti podjetji pa ne razpolagata niti z zadostnim prevoznim parkom niti z vsemi ostalimi ustreznimi prostori. Se ta vojni park, kar ga je na razpolago, je tako razdrobljen na dva sedeža in ne more ne eno ne drugo podjetje opravljati svojega namena in zadostiti potrebam. Vsako od teh podjetij si prizadeva, da bi si ustvarilo čim več osnovnih sredstev, kar je seveda pohvalno, vendar pa po drugi strani kopljejo grob širokemu razvoju vsega avtobusnega prometa Gorenjske.

Vse to vodi do misli, kako koristno bi bilo prav na Gorenjskem ustanoviti enotno avto podjetje. Tudi zastopnikom obeh že obstoječih podjetij se je zdel ta predlog zelo umesten in so ga z veseljem sprejeli, saj ni nikjer toliko pogojev za razvoj tega prometa kot prav na Gorenjskem. Z ustanovitvijo enega podjetja ne bi bili zmanjšani le upravni stroški, temveč bi bil ves obstoječi vojni park tudi mnogo bolj ekonomično izkoriščen, razpoložljiva osnovna sredstva bi bilo lažje vzdrževati, odpadlo bi tudi razne prazne vožnje, predvsem tovornega prometa, razen tega pa bi bile dane tudi večje možnosti za razširitev avtobusnega in tovornega prometa. Te prednosti so danes vsem dovolj jasne, zastopniki obeh podjetij tudi popolnoma soglašajo s sklepom ustanovitve takega podjetja, nastane pa vprašanje, kje naj bi bil sedež tega »novega« podjetja. Ob tem se misli zastopnikov obeh podjetij križajo, ustvarili so iz tega problem, ki ga pravzaprav ni. Logično mišljenje, ki je posledica dejanskih razmer, tu zadene ob nasprotje nekaterih lokalističnih težnje.

Rojstvo gorenjskega avtoprometa, če sploh lahko tako rečem, je pravzaprav v Skofji Loki. »Transturist« si je že pred dvema letoma in pol začel prizadevati, da bi čim hitreje in čim boljše izpolnil vrzeli v prometu. Priznati moramo, da imajo danes v Skofji Loki dokaj močnejše podjetje kot v Kranju. Razen tega imajo glede na svoje kolege bolj urejeno upravno in finančno službo, boljše delovne in upravne prostore in pravici na ljubo — tudi boljši kader.

S tem ne mislim delati Kranjčanom nikakršne krivice. Kranjsko podjetje se je pač razvijalo v pogojih, ko ni bilo mogoče vsega tega v takšni meri ustvariti. Današnji prostori kranjskega »Avtoprometa« nikakor ne ustrezajo sedežu gorenjskega avtomobilizma. Delovni kolektiv sicer namerava dobiti do 10. oktobra nove upravne prostore, toda s tem stanje še ne bi bilo rešeno.

Zavedati se moramo, da bi tu vsaka najmanjša lokalistična težnja škodila ne samo celotnemu nadaljnjemu razvoju avtoprometa na Gorenjskem, temveč bi zrušila tudi že dosežene uspehe, v katere je bilo vložena nemalo truda in naporov.

Res je, da bi bilo prav, če bi bil sedež v Kranju kot središču Gorenjske. Toda tu gre dejansko za celoten razvoj, zato kraj sedeža ali morda celo ime podjetja pri tem res ne bi smela igrati odločilne vloge.

Lj.

Mladinski teden v Kamniku bo razgibal vse prebivalstvo

Kamnik je v znamenju živahnih priprav na mladinski teden, ki bo od 29. septembra do 7. oktobra pod pokroviteljstvom zveznega poslanca Toma Brejca. Dve izložbi sta polni krasnih in bogatih daril za zmagovalce številnih tekem in prireditev. Pred njima se ustavljajo pionirji in mladinci ter ugibajo o zmagovalcih.

Mladinski teden se bo začel v soboto ob 17. uri s svečano sejo Občinskega komiteja LMS Kamnik. Glavne prireditve v nedeljo bodo tekmovalne pionirjev s skiroji, polževe dirke in tek v vrečah na trgu ter veliko mladinsko zborovanje na Duplici s kulturnim programom. V teku tedna bodo imeli pionirji strelska tekmovanja, šahovski brzoturnir, nogometne tekme in medšolske atletske prireditve. Tudi mladinci se bodo pomerili v vseh športnih disciplinah, mladi alpinisti in taborniki pa bodo še na Mali planini počastili spomin na V. konferenco SKOJ. Med kulturnimi prireditvami bo en večer posvečen materam in svojem padlih borcev Kamniško-zavavskega odreda; v veliki dvorani »Doma« pa bo uprizoritev trodejanke »Noč v plamenih«. Gostoval bo tudi orkester tovarne »Melodije« iz Mengša.

Pogled na Besnico (Berite reportažo na 4. strani!)

Beležka

Za dvig delovne storilnosti

Komisija za higiensko tehnično zaščito v tovarni »Iskra« si prizadeva, da bi se v podjetju delovna storilnost čim bolj dvignila in se zmanjšale datjave za socialno zavarovanje. Zato je predlagala, naj bi delavci, ki so podhranjeni, bolehnii in potrebni počitka, odšli na odmor.

Pred dnevi so zato že poslali, v soglasju z okrajno komisijo socialnega zavoda, prvo grupo delavcev in uslužbencev na 15-dnevni oddih v tovarniško letovišče Ankaran.

V Ankaranu se delavci dobro počutijo, imajo dobro in zdavno hrano in stalno bolniško nadzorstvo. Referent higiensko-tehnične zaščite iz »Iskre« in obratni zdravnik, ki sta jih obiskala, sta pripovedovala o njihovem prijetnem življenju. Delavci so se zelo pohvalili in se zahvalili za vso skrb in pozornost, ki jo jim nudi delovni kolektiv.

Ta ukrep za tovarno ne bo brez uspeha, saj bodo zdravi in krepki ljudje hitro nadomestili tisto kar je žrtvovala tovarna. Vse to bo vplivalo na dvig delovne storilnosti, hkrati pa se bodo znižali visoki bolniški stroški.

Tudi ostala podjetja bi morala posnemati ta korak, saj bo le zdrav človek lahko dosegel lepe uspehe. Upamo, da bo tovarna »Iskra« in komisija higiensko-tehnične zaščite v podjetju kmalu našla posnemalce.

M-6

Delo mladine na vasi

Mladina v Selški in Poljanski dolini, Bohinju in Žabnici se pripravlja - Lepi uspehi mladih zadružnikov

ZE NEKAJ DNI se mudi v Zahodni Nemčiji delegacija poslancev naše Zvezne ljudske skupščine na čelu z njenim predsednikom Mošo Pijadajem. Obisk naših parlamentarcev sodi prav gotovo med pomembne politične dogodke.

V zvezi s prihodom jugoslovanske parlamentarne delegacije v Bonn je podpredsednik svobodne demokratske stranke dr. Erich Mende objavil, da je Jugoslavija v drugi svetovni vojni pretrpela mnogo več kot druge države, ki se bile prepustile Hitlerjevemu terorju. Velike žrtve, ki jih je dala Jugoslavija v drugi svetovni vojni, so vplivale tudi na razpoloženje njenega ljudstva nasproti povojni Nemčiji. Zato je toliko bolj razveseljivo, da se nismo - jugoslovanski odnosi sedaj znatno izboljšujejo.

Nekateri zahodno nemški časniki poudarjajo pomembnost obiska naše parlamentarne delegacije v Bonn in drugih mestih Zahodne Nemčije, hkrati pa poudarjajo, da bo ta obisk v marsičem pripomogel k izboljšanju odnosov med dvema državama. Nekateri listi tudi sodijo, da je Zahodna Nemčija pripravljena ugoditi jugoslovanskim finančnim terjatvam.

Naša parlamentarna delegacija je bila doslej na obisku pri predsedniku republike dr. Theodoru Heussu. Naši parlamentarci so obiskali tudi bonški parlament, kjer jih je sprejel predsednik Zveznega zbora dr. Gerstenmayer. Sprejel pa jih je tudi zahodnonemški zunanji minister von Brentano.

PRVI SEKRETAR Kom. partije Sovjetske zveze Nikita Hruščev se je s predsednikom republike Josipom Brozom - Titom vrnil predčerašnjim z Brionov v Beograd.

NA IZRAELSKO - JORDANSKI meji je zopet »vroče«. Jordanski generalni štab je objavil sporočilo, da so izraelske čete v preteklih dneh ponovno napadle položaj Arabske legije na jordanskem ozemlju. Pri tem je padlo 21 jordanskih vojakov.

Napadov doslej tudi predstavnik komisije Organizacije združenih narodov za premirje, general Burns, ni megel ustaviti.

Na današnji seji Varnostnega sveta OZN pa je generalni sekretar Dag Hammarskjöld pozval predstavnike štirih velesil ter predstavnike Jordanije in Izraela na nujne razgovore o najnovejših neredih na izraelsko - jordanski meji. Hammarskjöld je danes opozoril tudi predsednika Varnostnega sveta na incidente in zahteval intervencijo sveta, če v Palestini red in mir ne bosta nemudoma obnovljena.

V ORGANIZACIJI ZDRUŽENIH narodov pa vzbuja največjo pozornost začeta debata o rešitvi suškega vprašanja. Diplomati živahno pripravljajo teren za začetek dela Varnostnega sveta, ki je že imel svojo prvo sejo, na kateri so govorili vsi predstavniki velesil. Sprejet je bil predlog o obravnavanju anglo-francoskega predloga o rešitvi suškega vprašanja.

Kakšno pomembnost pridaja tudi naša država suškemu problemu je razvidno tudi iz tega, da bo te dni odpotoval v New York državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki se bo udeležil razgovorov v Varnostnem svetu. Tudi egiptovsko delegacijo bo vodil sam zunanji minister g. Mahmud Fawzi.

V zadnjem kratkem razdobju je opazen viden napredek pri ekonomsko-politični in strokovni vzgoji kmečke mladine. Prizadevanja mladih zadružnikov so mladino zelo razgibala in so bili doseženi že lepi uspehi. Mladina si sama išče oblike in načine, da se aktivno vključuje v borbo za dvig kmetijske proizvodnje in socialistične preobrazbe vasi. Kmečki mladini je jasno, da z današnjim načinom dela in proizvodnimi odnosi ne moremo doseči zadovoljljivih uspehov.

Okrajni komite LMS in odbor mladih zadružnikov pri OZZ Kranj sta v začetku letošnjega leta pristopila k enotni akciji vzgoje kmečke mladine. Vse dosedanje izkušnje so pokazale, da samo navidezno kopičenje strokovnega znanja brez praktičnega dela in aktivnega udeleževanja pri reševanju vsakdanje problematike na vasi, le odteguje mlade kmetovalce od smotrnega dela. Organizacija ljudske mladine in kmetijska zadruga s sodelovanjem vseh političnih organizacij sta dolžni skrbeti za kmečko mladino.

Delo aktivov mladih zadružnikov na Gorenjskem dobro napreduje. V 10 mesecih je bilo ustanovljenih 27 aktivov mladih zadružnikov s 700 članov. Pretežni del aktivov je že opravičilo svoj obstoj. Ti uspehi so še tembolj

pomembni, če upoštevamo, da smo imeli najrazličnejše začetne težave. Ni bilo malo primerov podcenjevanja mladih zadružnikov in njihovih prireditev, pojavljala so se nasprotja med mladimi in starimi, med naprednim in nazadnjaškim, itd.

Aktivni mladih zadružnikov prirejajo predavanja o socialističnem razvoju vasi, strokovna predavanja iz poljedelstva, gozdarstva in veterine. Organizirano je bilo več krajskih tečajev, praktičnih vaj, izletov na sodobno urejena kmetijska posestva, tekmovalni koscev, grabljic in žanjic, ter še vrsto drugih manjših prireditev. Mladi zadružniki z Gorenjske so pomagali pri delovni akciji mladih zadružnikov Slovenije v Sempetru itd. Precejšnje število mladih zadružnikov je imelo doma na posestvih številne uspele poizkuse. Bilo je seveda tudi nekaj slabih, n. pr. v Senčurju, kar bo treba v prihodnje popraviti.

Z namenom širše aktivizacije zadružne mladine pa so organizirala OK mladine Gorenjske od 7. do 14. oktobra. V tem času bodo najrazličnejše prireditve, pregledali bodo gospodarske načrte KŽ in ugotovili kaj lahko nepravilno mladina. Zbirale se bodo prijave za kmetijsko gospodarske šole, ki bodo letos na pobudo odbora mla-

dih zadružnikov pri OZZ Kranj v naslednjih krajih: Gorenja vas, Ziri, Selca, Cerklje, Bohinj, Podnart, Zabnica, Mavčiče, Skofja Loka, Predavbor, Poljane in po možnosti tudi drugod. Lani so imeli tako šolo samo v Poljanah in je pod vodstvom ing. Miloša Kusa uspešno delovala.

Uvodna prireditev »Tedna zadružne mladine Gorenjske« bo dan zadružne mladine in krvavi bal v Bohinju, dne 7. oktobra. V predpripravih pa bodo dnevi zadružne mladine v Poljanski in Selški dolini. V teh dneh bo tudi seja upravnega odbora OZZ, odbora mladih zadružnikov in predsedstva OK LMS Kranj. Dne 10. oktobra bo prva okrajna konferenca mladih zadružnikov Gorenjske, kjer bodo razpravljali o vlogi in nalogah mladih zadružnikov pri socialistični preobrazbi vasi. Dne 10. oktobra ob 15. uri bo odprta razstava pridelkov mladih zadružnikov v zadružnem domu v Zabnici, ki bo odprta do 14. oktobra vsak dan od 8. do 18. ure. Zaključna prireditev bo dne 14. oktobra v Zabnici. Dopoldne ob 10. uri bo ocenjevanje živine, popoldne pa kmetijska parada, razni nastopi in tekmovalna društvenih organizacij in veliko mladinsko zborovanje. Vse prireditve okrajnega značaja bodo v Zabnici, lokalne pa v okviru KZ in občin.

JAKA BOGATAJ

PRIPRAVE ZADRUŽNIKOV NA KMEČKI PRAZNIK

Kmetijske zadruge z območja občine Jesenice se pridno pripravljajo na kmečki praznik, ki bo 30. septembra. Med drugim je na programu razstava živine z ocenjevanjem in nagradjevanjem ter razstava malih živali.

„Iskra“ je osvojila pet pokalov

Nad 400 tekmovalcev na Delavskih igrah

Kranj, 27. septembra.

Sinoči je bila v Zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju zaključena slavnost športnega tekmovanja sindikalnih podružnic, ki ga je organiziral Občinski sindikalni svet Kranj v počastitev 20. obletnice velike tekstilne stavke Slovenije.

Svečanost je otvoril predsednik sindikalnega sveta Ivan Bečan. Pozdravil je vse navzoče, in dejal:

»Iz prvega tekmovanja smo se marsikaj naučili, kar nam bo v bodoče koristilo, ker s podobnimi tekmovanji bomo nadaljevali vsako leto.«

Na Golniku je ustanovljena transfuzijska postaja

Kri je postala eno najbolj uspešnih sredstev za zdravljenje najrazličnejših bolezenskih stanj. Potrebe po njej so vsak dan večje ne samo na kirur-

Selekcijski bivših španskih borcev pri Glavnem odboru Zveze borcev je zadnje čase postala delovna. Posebno po konferenci v lanskem juliju je lepo napredovala. Je tesno povezana z vsemi španskimi borci v Sloveniji. K temu je veliko pripomoglo razumevanje GO Zveze borcev s tov. Matijem Mačkom na čelu. Tudi Republiški zavod za socialno zavarovanje je pokazal dovolj razumevanja za njene težave.

Sedaj so bivši španski borci sprejeli dve nalogi: postaviti hočejo spomenik slovenskim borcem, ki so padli v borbi za svobodo v letih 1936 do 1939 v Spaniji in tistim bivšim španskim borcem, ki so se po bojih v Spaniji vrnili v Jugoslavijo in nadaljevali borbo v NOV za svobodo lastnega ljudstva.

Spomenik, ki bo stal na Celovški cesti v Ljubljani, je bodoče delo znamenitega arhitekta ing. Glanca. Izdejan bo iz sivga granita. Alegorične figure bodo predstavljale boje v Spaniji in narodnoosvobodilno borbo v Sloveniji. Spomenik bo visok okoli 10 metrov, širok pa približno 6 metrov.

Druga naloga, ki jo želi uresničiti sekcija španskih borcev, pa je — izdaja Almanaha bivših španskih borcev, ki ga bodo napisali sami. Opremljen bo s številnimi slikami o borbi v Spaniji. To bo knjiga spominov borcev — udeležencev, ki bodo pripovedovali o lastnih doživljenjih in veliki borbi proti desetkrat bolj oboroženemu sovražniku. Naše ljudstvo bo knjigo gotovo z zanimanjem sprejelo.

Sredstva za zgraditev spomenika bodo španski borci nabirali iz prostovoljnih prispevkov tovarn, podjetij in okrajnih ter občinskih odborov Slovenije. Nekateri ljudski odbori so že zagotovili svoj prispevek, prav tako tudi nekatera podjetja. Prepričani smo, da nobeno podjetje, tovarna ali ustanova, na katero se bo obrnil odbor za zgraditev tega spomenika, ne bo rekla NE!

Iz poročila predsednika fizkulturnega odbora tovariša Novaka je razvidno, da je tekmovalo 93 ekip z okrog 400 tekmovalci, kar pomeni, da se je tekmovanja udeležilo 20% sindikalnih podružnic. Ko so bili razglašeni rezultati, je tovariš Bečan razdelil zaštopnikom treh prvoplasiranih ekip lepe pokale in diplome.

Največ uspeha na tekmovanju je imela sindikalna podružnica podjetja »Iskra«, ki je osvojila 5 pokalov. Pokali so prehodni.

Po podelitvi pokalov in diplom so zastopniki imeli skupno zakusko.

Tekmovalje mladih koscev v Naklem

Tehnični napredek kinopodjetja »Storžič« V oktobru že cinemascope sistem

Ze pred meseci smo izvedeli, da bo v Jugoslaviji montiranih 50 cinemascope aparatov. Med temi redkimi podjetji je tudi kino »Storžič« v Kranju. Večino del so opravili strokovnjaki tovarne »Iskra«. Za nabavo potrebne opreme je izdalo podjetje 7 milijonov dinarjev. Ker ni imelo dovolj lastnih sredstev, je najelo tudi 2,5 milijona denarnega posojila.

Obiskovalci kranjskega kina bodo že v začetku oktobra lahko gledali filme, predvajane po cinemascope, super-scope in vista-vision sistemu. Med prvimi so na sporedu ameriški barvni filmi »Carmen«, »Vera Cruse« in »Tisoč milj pod morjem«. Vstopnina se bo za te predstave sicer res neko-

liko zvišala, vendar ne toliko kot ljudje govorijo. Upravnik kino podjetja »Storžič« obljublja, da se bodo potrudili za čim nižje cene.

V prihodnjem letu nameravajo montirati cinemascope aparaturo tudi na letnem kinu »Partizan«. Za zimo pa še veselo vest občinstvu. Letos bo podjetje poskrbelo, da ne bo pritožb zaradi mraza. Dvorana bo zadovoljivo ogrevana, razen tega pa bo v najkrajšem času okusno urejena tudi čakalnica.

Pričakujemo, da bomo s predvajanjem filmov v omenjenih sistemih zadovoljni, če bo kinopodjetje poskrbelo, da bodo ti čim kvalitetnejši.

LJUDJE IN DOGODKI

Zunanjepolitična prizadevanja zavirajo gospodarstvo Francije

Po treh letih sorazmerne blaginje, so začeli v zadnjem času poslovni ljudje Francije, zlasti po dojnem suške krize, sumiti v stabilnost franka. Takšna reakcija pa je dovolj zgovoren znak, da se francoske finančne nagibajo k inflaciji. Na inflacijski pritisk pa ne opozarjajo le reagiranja poslovnih ljudi. — Ze od minule jeseni dalje, so se pojavljali znaki poslabšanja življenjskega standarda, katerega indeks se je v primerjavi z letom 1949 povzpela na 149,1. Medtem ko se je življenjski standard dokaj naglo znižal, se je nacionalno povprečje plač in dnevnice povzpelo le za 5%. Ta vedno večji razmak med življenjskimi stroški in plačami je vplival med drugim tudi na povečanje že tako občutnega proračunskega deficita Francije. Na kratko povedano: Francija je zašla v resne finančne in ekonomske težave. S čim je moč te pojave pojasniti?

Francoska gospodarska literatura ima več pojasnil, ki opavičujejo vzroke nastopajoče inflacije. Po eni strani trdijo, da izvirajo sedanje gospodarske težave Francije iz slabe žetve v tem letu, kar je posledica ostre zime in ostalih vremenskih neprilic. Takšnemu opravičilu je le težko nasesti, kajti francosko gospodarstvo — pa naj igra še tako veliko vlogo v državnem gospodarstvu, doprinese skupnemu državnemu dohodku mnogo manj, kot industrija in obrt.

Številni gospodarstveniki pa trdijo, da je treba iskati vzroke nastajajoče inflacije v izrednem naraščanju investicij v industriji. V tej trditvi bi morda utegnili biti tudi nekaj resnice.

V zadnjem času je prišlo v Franciji do zelo zanimivih sprememb na področju industrije. Vse kaže, da so francoski industrijalci, odnosno finančniki spremenili svoje stoletne nazore rentnikov, ki investirajo sredstva le v prekomorske posle — torej v posle, ki prinašajo posebne dobičke. Povojne spremembe v svetu, zlasti še gospodarska negotovost v bivših in sedanjih francoskih prekomorskih posestih, so privedle francoske rentnike do zaključka, da je sedaj najdonosnejše in kar je zlasti važno, najvarnejše investirati v lastni zemlji. Tej spremembi orientacije poslovnih ljudi se ima zahvaliti tudi francoska industrijska proizvodnja, ki je pokazala v preteklem in letošnjem letu viden porast. Govori se celo, da je ta porast industrije iz meseca v mesec celo presegal odgovarjajoče povprečje v Zap. Nemčiji. Ta pojav bi sicer mogli vzeti kot vzrok za inflacijo, toda ne kot izključni vzrok; na primer v Zapadni Nemčiji in v drugih zapadnoevropskih državah ne poizkušajo s tem opravičevati tekočih gospodarskih težav.

Morda utegnemo biti še najprepričljivejše tiste trditve, ki opravičujejo inflacijo na rovaš čezmernih vojaško-

ekonomskih naporov države, ki je sprva posvetila vse napore indoktrinaciji vojni, v sedanjem času pa obvladovanju uporniškega gibanja v Alžiru in v poizkusih obvarovanja francoskih interesov v suški krizi. Razen vidnih gospodarskih naporov v cilju finansiranja pohoda proti nacionalnim podvigom v svojih prekomorskih področjih svoje delovne sile, katere dober del svoje delovne sile, katero pa v glavnem nekvificirani delavci iz inozemstva niso mogli zamenjati. Pritisk teh činiteljev na francosko gospodarstvo je bil dovolj močan že v preteklih letih, sedaj pa je postal neznošen. Nemoč, da bi se ti činitelji obvladali z nekimi ekonomskimi ukrepi, s čimer bi se v Franciji preprečila inflacija (takšni ukrepi so se v pogojih drugih zapadno-evropskih držav pokazali kot zelo učinkoviti), je zelo značilna, saj govori, da se je znašilo francosko gospodarstvo pod pritiskom velikih prizadevanj zunanje politike — ki mu ni kos. Kazno je, da preostaja vladi Guy Molleta na izbiro le malo možnosti in ukrepov, ki bi kljubovali vzroku inflacijskih težav. Izhod je moč najti v stapljanju državne zunanje politike s stvarnimi vojaško-financijskimi možnostmi, to je v likvidiranju bojišča v Alžiru, odstopitvi od pretiranih zahtev v zvezi s suškim vprašanjem itd. Iste važnosti je tudi omejitev investicij v industriji in povečanju davkov. Omejitev investicij

bi medtem utegnili sprožiti nevarnost, da bi opešal konkurenčni položaj francoske industrije z ozirom na Zapadno Nemčijo, istočasno pa bi povečanje davkov obremenilo vse družbene sloje, kar bi privedlo do vprašanja socialnih ukrepov Guy Molletove vlade. — Vse kaže, da vodj pot k ozdravljenju francoskega gospodarstva vendarle preko Alžira! (JUGOPRES)

GUY MOLLET

gičnih in porodniških oddelkih, temveč tudi na oddelkih za notranje in otroške bolezni. Ta povečana potreba in potreba po ustvarjanju nujnih rezerv suhe plazme ter za sedaj še omejena zmogljivost Centralnega zavoda za transfuzijo v Ljubljani, vse to je terjalo osamosvojitve bolnice na Golniku glede preskrbe s krvjo.

Pred tremi meseci so bile odvzete prve količine krvi v novo ustanovljeni transfuzijski postaji, ki naj bi zajela krvodajalce na območju kranjske in tržiške občine. Po dobrih dveh mesecih so bile začetne težave premagane in število prostovoljnih krvodajalcev se je znatno povečalo. Med prvimi so se odzvali delavci iz kranjskih tovarn (»Iskra«, »Tiskarna«, »Sava«). Pokazali so visoko moralno zavest, požrtvovalnost in čut do sorodstva, za kar jim gre priznanje in zahvala. Da bi brene krvodajalstva ne ostalo samo na ramedih tistih, ki so že dajali kri, so osnovne organizacije RK občine Kranj začele z agitacijo za zbiranje novih krvodajalcev. Doseženi so bili lepi uspehi. Prebitvalci v Kranju so pokazali za to akcijo veliko razumevanje, v tržiški občini pa je vsa stvar zaspala. Upajmo, da samo za kratek čas.

Akcija za nabiranje novih krvodajalcev tudi med kmečkim prebivalstvom lepo napreduje. Ko je bilo na Trsteniku predavanje o otroški paralizni, se je na poziv predavatelja izmed prisotnih prijavilo za krvodajalstvo 15 tovarišev in tovarišic. Prepričani smo, da bodo zgledu Trstenika sledile tudi druge vasi v kranjski in tržiški občini.

Prostovoljno krvodajalstvo je razširjeno v vseh državah in dokazuje stopnjo kulturne ravni posameznega naroda. Upajmo, da naši ljudje v tej akciji ne bodo med zadnjimi!

Še k potrditvi zaključnega računa Železarne

V Ljubljani se bodo srečali kupci z vsega sveta

16. seja zbora proizvajalcev, 21. avgusta, je bila v času letnih dopustov. V zvezi s potrditvijo zaključnega računa Železarne Jesenice so tedaj nekateri diskutanti kritizirali delo komisije za pregled zaključnih računov in poročilo komisije zbora proizvajalcev. Tedaj ni bil na seji navzoč odgovorni direktor, ki bi lahko takoj odgovoril diskutantom in pojasnil, kaj je pravzaprav na stvari. Zato so na 17. seji zbora proizvajalcev, 18. septembra, pojasnili nekatere netočne izjave.

Kot je bilo razvidno, so bili odborniki 21. avgusta premalo pripravljene oziroma seznanjeni z zadevami, o katerih so diskutirali. Tako niso razlikovali finančno inšpekcijo od komisije za zaključne račune, saj je kritika v glavnem zdelala prvo, ki je bila zastopana le z dvema članoma

in bila z ozirom na službene dolžnosti ostalih članov komisije v manjšini. Naloga komisije je bila, da ugotovi nepravilnosti finančnega poslovanja in da predloži o potrditvi zaključnega računa. Ker so bili dani zelo kratki in strogi roki, bi vse ostalo samo zavleklo pregled in potrditev zaključnega računa. Omeniti je treba, da je bila predvsem ekonomska analiza, ki je stvar poslovnega poročila k zaključnemu računom podjetja, ravno ona najšibkejših točk in je bilo prav to »poročilo« v Železarni sila pomanjkljivo. Zato je tudi komisija dala nekatere koristne predloge o reorganizaciji finančne in komercialne službe v podjetju.

Obširno poročilo ni bila krivda komisije, temveč napak, čeprav nekaterih manjših, ki pa jih komisija ni smela zamolčati, saj bi bilo to tudi v škodo podjetja samega. Nikakor pa navedene nepravilnosti ne smejo prizadeti delavcev Železarne, kajti krivda za nepravilnosti leži na drugih, saj je bilo v poročilu rečeno, da se v poslovanju leta 1955 kažejo tudi stari gresi in da se je poslovanje napram prejšnjemu letu izboljšalo.

K izjavi, da je komisija iskala v podjetju sredstva, je treba pripomniti, da je celo v poročilu komisije

zbora proizvajalcev rečeno, da je bil po bilančni komisiji dobiček Železarne znižan za 49.200.000 in da je tudi okrajni ljudski odbor s tem izgubil 32.600.000 dinarjev. Komisija pri pregledu ni zastopala nikakršnih interesov in je delala po predpisih. To velja za premiranje, kot tudi za dopolnilni socialni prispevek, odpis terjatev družtvom itd. Železarna sama se k nobenemu sklepu komisije ni pritožila.

Toliko v kratkem k diskusiji na seji 21. avgusta, zato da dobimo objektivno sliko o potrditvi zaključnega računa Železarne Jesenice ter hkrati o stanju poslovanja podjetja samega ter delu finančne inšpekcije.

Ob koncu naj omenimo še to, da je bil sprejet tudi sklep, da bo v Železarni še nadalje obstajala maloprodaja, ker Železarna nima v svoji registraciji maloprodaje oziroma prodajalne v tem smislu.

70 let kmetijske šole na Grmu 1500 absolventov - Letos se je vpisalo 40 dijakov

Slovensko kmetijsko šolstvo se upravičeno ponaša z bogatimi tradicijami. Leta 1872. je bila na Slapu v Vipavski dolini ustanovljena »Vinorejska in sadjarska šola«. Kmalu pa se je pokazalo, da bi bila nekje sredi Slovenije potrebnejša kmetijska šola z obsežnejšim učnim načrtom. Zato je bila šola na Slapu v oktobru 1886 preseljena na nekdanje graščinsko posestvo Grm pri Novem mestu.

70 let plodnega dela grmske kmetijske šole, ki je bila kot popolna nižja kmetijska šola znana zlasti do začetka druge svetovne vojne, se zrcali v lepem številu njenih absolventov in v njihovem koristnem delu pri razvijanju naprednega kmetijstva. Grmska dvoletna, enoletna in dvoletna zimska kmetijska šola je vzgojila

Prvi jugoslovanski eksportni sejem, ki bo jutri v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču, vzbuja med uvozniki jugoslovanskih proizvodov po vsem svetu veliko zanimanje. Zakaj? Prvič bo dana priljubljenost kupcem jugoslovanskega blaga, da v istem kraju hkrati lahko vidijo vse jugoslovansko izvozno blago, urejeno po panogah. Tu bodo razstavljeni vsi kvalitetni proizvodi jugoslovanske industrije, obrti, kmetijstva in gozdarstva. Mnogi kupci in interesenti za uvoz jugoslovanske eksportne robe niti ne vedo, kaj vse lahko že danes Jugoslavija izvažata, v kakšnih sortimentih, kvaliteti in količinah.

Mnogi uvozniki jugoslovanskega blaga niti ne poznajo dovolj jugoslovanskega izvoznega režima ter imajo pogosto o njem napačne predstave. Prav tako ne poznajo niti organizacijskih oblik in možnosti izvoza iz Jugoslavije. Da bi se zainteresirani uvozniki jugoslovanskega eksportnega

blaga lahko o vsem tem temeljito seznanili, bo v času sejma prirejenih večje število skupnih konferenc ter posvetovanj med proizvajalci in izvozniki ter uvozniki. Tako se bodo lahko vsi seznanili z različnimi problemi in željami ter interesi, kar bo nedvomno še okrepilo medsebojne poslovne zveze. K temu bo prispevalo tudi navezovanje osebnih stikov, obiski v proizvodnih in izvoznih podjetjih. Obiskovalci te razstave se bodo lahko seznanili tudi s turističnimi, kulturnimi in zgodovinskimi posebnostmi Jugoslavije.

Ker je zaradi tega izredno zanimanje za to prvo eksportno prireditel v Jugoslaviji, bodo v času sejma prišli v Jugoslavijo številni kupci iz vseh kontinentov ter bo tako prišlo tudi med njimi do srečanj ter medsebojnih stikov. Vse to bo pa koristilo okrepitvi, razširitvi in požitviti mednarodnih poslovnih stikov.

Ves čas sejma bodo na razpolago zunanjetrgovinski strokovnjaki, vodilci in tolmači, tako da bo vsakomur omogočeno uspešno in prijetno bivanje v Jugoslaviji.

Izven vsakega dvoma je, da bo ta sejem nudil domačim izvoznikom, zlasti pa podjetjem, ki se šele pripravljajo na izvoz ter še nimajo lastnega komercialnega aparata, izredno priljubljenost, da tujim kupcem iz širih kontinentov prikažejo svoje kvalitetne proizvode ter jih zainteresirajo za nakup teh. P.

Prezgodnja slana

V treh zaporednih nočeh od 19. do 21. septembra je huda slana zelo prizadela ajdo pod Kamniškimi planinami. Posebno huda slana je bila okrog Vodice, kjer je bila ponekod zemlja trda od zmrzali. Tako zgodnja slana po vročih septembrskih dneh je pač nekaj nenavadnega.

Z zasedanja DS »Plamen« v Kropi

Plan v septembru ne bo izpolnjen

Te dni je bilo v tovarni »Plamen« v Kropi 5. redno zasedanje delavskogas veta. Po pregledu sklepov zadnjega zasedanja DS in potrditvi sklepov upravnega odbora, so razpravljali o izpolnjevanju plana in posameznih pomanjkljivostih v organizaciji dela. Ugotovili so, da v septembru delno zaradi pogostih okvar na izrabljenih strojih, v glavnem pa zaradi zakasnelih pošiljk materiala iz železarn, plana ne bodo dosegli. Delno pa vpliva na storilnost dela tudi slaba organizacija na posameznih delovnih mestih. Delavski svet je nekatere prikazane napake, kot n. pr. čakanje na orodje, neopravičene režijske ure itd. obsodil in zadolžil tehnični oddelek, da jih odpravi.

Družbeno zadolžitve za 8 mesecev so količinsko dosegli 96,4%, vrednostno pa 95,7%. Glavni vzrok, da so nekaj % pod planom, gre v začetku leta na rovaš pomanjkanja električne energije, kar pa v poletnih mesecih zaradi dopustov in velike vročine v

oddelku, kjer delajo izdelke v toplem stanju, niso mogli nadomestiti. Če bodo imeli električno energijo in material, upajo, da bodo zamujeno v zadnjih treh mesecih nadoknadili.

Sklenili so tudi, da bodo jeseni zopet pričeli s tečajem za nekvalificirane delavce.

Gradbena dejavnost v Tržiču

Gradnja štirih novih stanovanj v nadzidku 3. nadstropja hiše »na ganku« v Prečni ulici bo začela v prihodnjih dneh. Gradnja novih stanovanj in obnova stavbe bo veljala 8 milijonov 159.000 din. Delo bo izvršilo Gradbeno podjetje Tržič.

V kratkem bodo začeli graditi tudi tri nova stanovanja v bivši Jazbečevi hiši v Sebenjah.

J. V.

DROBIŽ

TUDI V PREDELOVAL. OBRATIH SO ODKRILI SPOMINSKO PLOŠČO

Poleg javorniških valjavcev, ki so odkrili spominsko ploščo 8. t. m., so se spomnili svojih sodelavcev, ki so pred 21 leti pokazali solidarnost do stavkajočih javorniških valjavcev, tudi člani današnjega kolektiva hladne valjarne Železarne Jesenice. Odkrili so jim spominsko ploščo.

ZA JESENISKO DOKUMENTARNO RAZSTAVO JE VELIKO ZANIMANJE

Pred dnevi so odprli v mali dvorani delavskega doma na Jesenicah dokumentarno razstavo, ki prikazuje zapiske, dokumente, liste in fotografije o stavkah v jeseniški železarni in o stavki tekstilnih delavcev Slovenije. Razstavo so si ogledali številni obiskovalci z Jesenic in okolice.

TUDI NA JESENISKIH STROKOVNIH SOLAH SO PRIČELI S POUKOM

Metalurška industrijska šola, Mojstrska šola in delavski oddelek ljub-

ljansko Tehniške srednje šole na Jesenicah, katerih vzdrževanje še ni rešeno, so pričele 15. z rednim poukom. Dokaz za nujnost obstoja šol je velik naval v letošnjem šolskem letu. Posamezne šole so morale sprejeti le polovico vseh prijavljenцев. Tako je sprejela Metalurška industrijska šola 73 novih učencev, Mojstrska šola 60 in Tehniška srednja šola 30. Vse šole obiskuje nekaj nad 500 učencev, katerih večina je iz jeseniške železarne, mnogo pa jih je tudi iz ostalih podjetij. Med njimi so: Tovarna verig v Lescah, Tovarna vijakov in žebeljev v Kropi, Tovarna športnega orodja v Begunjah, Lesno industrijsko podjetje v Bohinjski Bistrici, Valjarna in topilnica cinka v Celju, Tovarna poljedelskega orodja v Muti ob Dravi itd. Številne prošnje za sprejem so bile tudi iz Kranja, Hrastnika, Trbovelj itd. U.

Tedenski gospodarski komentar

Novo perspektive naše trgovinske mornarice

Ceprav je zadala vojna vihra našo ladjedelniško industrijo občutne udarce, si je le-ta v minulih letih začela hitro opomogla, tako da nekatere od ladjedelnic že grade ladje z nosilnostjo preko 10.000 ton. Proizvodnja našega ladjedelništva je dovolj močna, da krije vse potrebe domačih podjetij, katerih plovni park se stalno povečuje; razen teh uspehov pa beležijo tudi izplovitve več ladij za tuje naročnike. Da so se z izplovljenimi objekti proslavili tudi v tujini, gre zahvala zlasti kvalitetni gradnji in upoštevanju pogodbenih rokov dograditev. Zategadelj ni nič čudnega, da imajo jugoslovanske ladjedelnice pravkar v gradnji ali naročilu za potrebe inozemskih družb okrog 20 ladij, večji del tramperjev, z nosilnostjo 10.000 ton.

Vzporedno z gradnjo na račun inozemstva pa vlagajo naše ladjedelnice vse napore tudi v prid kritja domačih potreb, kajti načrt naše trgovinske mornarice predvideva povečanje plovnega parka do leta 1961, za okrog 40 ladij s preko 350.000 ton skupne nosilnosti. Izvršitev tega plana je toliko važnejša, ker naše ladje le v manjši meri sodelujejo v domačem pomorskem izvozu in uvozu (okrog 35 odstotkov). Čeprav zahteva izgradnja ladij velike investicije, je njihova važnost nesporna. Obstoječe prevozne cene omogočajo njihovo amortizacijo in s tem ustvarjanje novih sredstev za gradnjo novih plovnih objektov, kar je zelo pogost pojav zlasti pri inozemskih družbah in podjetjih.

V zasledovanju tega cilja je bilo konec preteklega leta določeno, da bo v naše ladjedelništvo investirano do konca 1961. leta, 32 milijard dinarjev. Vrednotna razdelitve te vsote je Narodna banka razpisala natečaj. Ker pa do natečaja še ni prišlo, so ladjedelnice zahtevale, da jim že sedaj določijo naloge po njihovi proizvodni zmogljivosti.

Po dosedaj objavljenih podatkih je moč videti, da bo vsota 32 milijard dinarjev razdeljena v glavnem na ladjedelnice: 3. maj na Reki, »Split« v Splitu in »Uljanik« v Pulju.

Ladjedelnica »3. maj« ima naročene 3 tramperje po 10.000 ton nosilnosti in 2 linijski ladji z isto nosilnostjo; ladjedelnica »Split« 6 tramperjev z 10 tisoč tonami in končno »Uljanik« s 3 tramperji po 10.000 ton in tanker z 18.000 tonami nosilnosti. Torej bo iz kredita, ki ga je odobrila Narodna banka izplovljenih 15 ladij s 158.000 tonami skupne nosilnosti. Poleg plovnih objektov, ki bodo zgrajeni s pomočjo kredita Narodne banke, bo zgrajenih več ladij tudi iz amortizacijskih sredstev, ki bodo dotekale v omenjenem obdobju. Tako je n. pr. »Jugolinija« planirala nekaj večjih linijskih ladij. Isti primer imamo s »Splošno plovbo« iz Pirana in »Jugooceanija« iz Kopa. Vsa ta naročila so omogočila visoko raven zmogljivosti naših ladjedelnic. Medtem pa je prišlo v merodajnih krogih do potrebe po skladni rešitvi vprašanja cen, ker so bili v zadnjem času povišani koeficienti na uvoz nekaterih ladijskih delov in opreme. Razen tega je prišlo tudi do povišanja cene domačih pločevini. Ta potreba izvira iz dejstva, da je gradnja novih objektov kalkulirana po cenah, ki so veljale pred sedanjim povišanjem.

(JUGOPRES)

Nekaj utrinkov z nedeljske tombole

Pojdimo, JAWE ni več

Danes, po nedelji, je življenje na kranjskih ulicah spet tako kot vedno. Dopoldan srečuješ gospodinje in ljudi, ki opravljajo svoje dolžnosti, opoldan zapro trgovine, okoli dveh srečuješ delavce in uslužbence, ki hitijo z dela domov, popoldan in zvečer pa tiste, ki jih vsaj na videz že poznaš. Spet je vse po starem...

Nedelja je bila vse drugačna. Vlaki z Jesenic in Ljubljane so bili natrpani, v Kranju so se spraznili in preko mosta se je v mesto vila temna, neenakomerna vijuga ljudi. Kam? »Saj veš, na tombolo.«

»Tudi ti? Misliš, da bo kaj? Imaš srečo?«

»Poskusil bom. Morda se odpeljem nazaj z JAWO.«

»Privoščim ti jo. Spomni se potem za kak kratek izlet tudi name.«

Ljudje so prihajali iz najoddaljenjših krajev, mudilo se jim je, večina je bila še brez tablic. Toda prijatelj, pritožuj se kolikor hočeš, vem da si prišel iz Bohinja in morda še od diže, žal mi je, a tablice ni več, takega obiska niso pričakovali. Že okoli pol enih je vseh tablic zmanjkalo, čeprav so jih prejšnji teden naravnost vsiljevali. In moj prijatelj prijatelj je lahko plačal zato, da je videl Kranj v nedeljo, drago vozno karto.

Dobro, pa pojdimo vsaj malo pogledat razpoloženje na Titovem trgu. Pravijo, da radovednost ni najlepša

čednost, in res jo je to pot vsakdo drago plačal. Kmalu po dvanajsti uri je bil prehod po trgu brez uporabe komolcev nemogoč. Val radovednežev in nestrpnih pričakovalcev je potegnil tudi mene v gnečo. Počutila sem se kot muha brez nog sredi ogromnega mravljišča. Kamor se je prestopil moj sosed, sem se, hočeš nočeš, morala obrniti tudi jaz. Čeprav se je sosed prej jezil, ker ni dobil tablice, je bil kmalu zadovoljen, kajti za vsako številko, ki bi jo hotel prečrtati, bi moral suniti prav gotovo najmanj tri svoje sosedo. Drug na drugega so se jezili, letelo so najrazličnejše opazke in psovke. Toda kdo je bil kriv, kdo je porinil prvi? Tega nihče ni vedel.

Videti je bilo kot da v Kranju res ni prostora za tako prireditve, čeprav je Kranj obiskalo tudi že več ljudi kot tokrat, vendar ni bilo takega pretrivanja. »Ne grem v tisti naval, raje zavijem v gostilno,« je pripovedoval star možak mlademu prijatelju. »Veš, večkrat je bilo v Kranju na tomboli vse drugače. Pripravljeni so bili tudi dohodni in odhodni, ljudje so bolj udobno čakali sreče.« Toliko sem slišala m. m. grede. Verjetno je tisti možak res zavil v gostilno in kmalu je dobil tam še mnogo svojih kolegov. Ni jim bilo zameriti, vsaj zdrave noge so prinesli domov.

Ko sem se znašla sredi čebeljnega roja, sem se zaman trudila priti na varno. Morala sem se vdati usodi, Pa

čakajmo brez tablic, nič ne de, saj je bilo prijetneje opazovati ljudi.

»Se štiri številke mi manjkajo,« je nestrpno pripovedovala starejša ženska. »Tudi vi čakate JAWO; čemu vam bo?« »Več možnosti imam, še tri številke čakam, sedaj mora imenovati mojo.« Čudno, vsi so bili prepričani, da bo sedaj tista številka, ki jo čakajo. Prav gotovo pa je bilo na deski še okoli 20 praznih mest, na katere naj bi obesili kartone s številkami. Režeži, mnogo se nadejajo.

Ljudi se je polotila splošna vznemirjenost. Kako ne? Kolesa na tribuni so tako vabila in radio bi bil tako dobrodošel za dolge zimske večere. Prerivanje in prekanjanje je minilo le takrat, kadar so po zvočniku objavili številko, potem pa je še huje završalo. »Imam jo, pravo je poklical.« »Jaz pa nič.« Z obema sem sodelovala. Inja jo, upa da bo, jaz pa ne verjamem; mislim si da bo razočaran; in oni drugi je nima in je pač že razočaran. Slo je proti koncu...

»Številka 7, številka 7.«

Ljudje na oknih so se močno nagnili preko, prerivanje, klci, stopila sem na prste a zaman, ker je isto storil tudi oni pred menoj. Prvi srečniki so se že prerivali proti tribuni. Moji sosedje so razočarani spravljali tablice in se prerivali na »sveži zrak«.

»Saj vendar še ni konec.«

»Ne bom več čakal, JAWA je šla, sedaj gremo še mi.« Čudno, ali niso neumno ravnali. »Saj ne toliko zaradi

JAWE, dovolj mi je tega navala,« je odgovoril nekdo in drugi so mu sledili. Potem se mi niso zdeli več nespametni. Ljudje so odhajali in k sreči je ta val potegnil tudi mene z njimi. Tombola še ni bila končana, vendar so se gostilne že napolnile. Med potjo je pripovedoval star možak: »Po dolgem času sem prišel v Kranj in hotel tudi sam poskusiti srečo. 50 tablic sem kupil, samo pri tem sem zapravil 2500 dinarjev. In sedaj — niti orgle nisem zadel.« Za ta denar bi dobil v trgovini prav lepe, in še več bi jih lahko kupil. Ni bil edini, ki si je rekel, da je zadnjič prišel na tako prireditve.

Ko sem prišla iz gneče, se mi je zdelo, da prsti na nogi niso več celi. Moški so se na vso moč pritoževali, ker sta obe JAWI zadel ženski. Najhujše je bilo to, da so en motor celo odpeljal z Gorenjske. Barbka Konciljeva, naša znana plavalka, pa je tudi to pot imela tako srečo, da kar ni mogla verjeti. Toda kaj se hočemo pritoževati nad srečo; nekdo jo ima danes, nekdo jutri, eden tu, a drugi drugod.

Ta dan se v Kranju ni zbralo samo mnogo ljudi, temveč so tudi ose in muhe »zborovale« na sladkarijah in sadju, ki so jih prodajali na stojnicah.

Vem, da sem se danes marsikomu zamerila in da ne bo kdo maščevalno preklinjal, pa nič ne de, človeku se počasi koža utrdi. Hočem povedati še to, pa ne v opravičilo, da je pobuda Rdečega križa zelo hvalevredna in da sem za to, da bi bilo v bodoče čimveč nedeljskih prireditve, ki jih ljudje zelo pogrešajo — vendar dobro organiziranih prireditve.

Pa drugič več sreče!

O slapu Šumu, besih, Besničanih in še kaj

Imam dobrega znanca, navdušenega lovca, ki je prebredel že vse besniške gmajne in gozdove. Venomer me sili, naj grem z njim, naj ne čepim samo v tem zaspanem Kranju. Celo z »revo« me je že nagal. — Pa kdo bi pešalil! Moj idol je najmanj »Vespa«, če že »Topolincek« ne pride v poštev.

ZANIMIVO SREČANJE

Pa se je takole zgodilo. Ondaj sem šel čez Savski most; pod kostonjak onkraj Save sem dohitel starejšega moža in sam ne vem, kaj me je bilo, da sem ga pozdravil: »Dober dan, očka!«

»Pa naj bo dober, če vi tako pravite, mi je odzdravil, pa koj nadaljeval: »Kam pa jo mahate tako hitro?«

»Kar za nosom«, sem se odrezal. Nisem se še utegnul naslajati nad svojim pobalnskim odgovorom, ko se je možakar zarezal:

»Skoda — sem mislil, da bi naredila kupčijo!«

»Kakšno?«

»Vaš nos bi vzel v najem; vam tako lepo naprej štrli, pa tudi dolžina bi bila ravno prava za oranje!«

»Veste kaj — tako dolgega nosu pa že nimam«, sem hitel braniti okras svojega obraza.

Stari hudomušnež pa le ni odnehal. Ko je dobrodušno odjedel moj nos, mi je zaupal, da je iz Besnice in da ga je v Kranju malo »srknili«, zdaj mu pa jeziki ne da miru. Ko je za možakar izvedel, da sem namenjen k »Kurivu« zaradi drv, je kar poskočil.

»Nič se ne martrajte! Tudi jaz imam drva, pa boljša, bolj suha in cenejša. Če greste z menoj, bova naredila kšeft, takole recimo: 2500 za meter; pa kakšen štampar ga bova zvrnila — tudi zgodnje hruške rjavke so že zrele. Veste, pa ta ne bo nič koštal. Veste, jaz imam rad družbo; ves sem trpast na veselje ljudi; takrat vedno pravim: »Vina gor, da bo veselje pri bajti!«

Tako je veselo modroval in me pričal, da je Besnica velika in zanimiva, da so tam fejsit ljudje. Njegova segavost me je spravila v dobro voljo — pa hajd mimo »Kuriva« v Besnico.

ZGOVORNI OČKA — VSEVED ZGODOVINAR

Pot naju je vodila po prašni cesti proti Joštu in Rakovici. Ves čas mi

LEPOTA Slap Šumu v Besnici

je starček krajšal čas z duhovitim modrovanjem; celo o ženskah je nekaj prav krepkih uganil. Če bi njegova duhovičenja posnel na magnetofon, bi imel Radio Ljubljana dovolj utrinkov za »Veseli večer«, kakršnega še nisimo slišali.

Na drugi strani mosta, ki vodi čez potok Besnico, onkraj prehoda čez železniško progo, je možakar dejal:

»No, zdaj sva že v Besnici. Gotovo ne veste, da je to besniška meja, pa tudi mnogi Kranjčani ne vedo, da leži Besnica tako blizu Kranja — namreč samo 2 km in 300 metrov. Naša vas se vleče v dolžini 5 km — to se pravi od Rakovice pa do slapa Šuma na Nemiljščici.«

Moj spremljevalec je bil zanimiv kramljač; nenadoma se je prelevil iz šegavega pripovedovalca v resnega učitelja; kaj vse je vedel povedati — pravcati zgodovinar!

»Poglejte!« je nadaljeval, »kako lepo cesto imamo sedaj v Besnici. Ko sem pred 50 leti še trgjal hlače po šolskih klopih, je bilo drugače. V Besnici je vodila zelo slaba pot s strmim klancem, ki je začel takoj za gostilno v Rakovici. Zivina in ljudje so se preklicano martrali, ko so vozarili v Kranj in nazaj. To pa je bila edina cestna zveza Besnice z ostalimi kraji, kajti na vse strani so vodile le slabe gozdne poti in steze. Leta 1913. so jo proležili na sedanjo traso, toda še dolga leta je bila v zelo slabem stanju. Zadnji dve leti pa so jo temeljito popravili in zgradili 1100 m dolgo odcepno cesto do železniške postaje Besnica v smeri proti Podnartu. Zdaj pa čakamo, kdaj bo cesta podaljšana na eni strani do Podnarta, na drugi pa do novo zgrajene ceste Kropa — Jamnik — Podblica.«

ZELJE IN UTEMELJITVE

»Zelo važna bi bila zveza s Podnartom. Besničani so mnenja, da bi bilo zdaj lažje, ker sta radovljiški in kranjski okraj združena. Bivši kranjski okraj je zgradil cesto do svoje meje, medtem ko so bili v Radovljici prepričani, da jim cesta ni potrebna. Tako smo ostali brez cestne zveze s Podnartom in ostalo Gorenjsko. — Če vam povem, da je treba zgraditi le 3 km nove ceste in to skoraj po ravnem terenu vzporedno z železnico, je res škoda, da ta cesta še ni zgrajena. S tem bi bilo sklenjeno cestno omrežje z levim bregom Save, kar bi bilo v korist vsemu okraju.«

»Kako veseli bi bili Besničani, če bi se to res zgodilo«, je pripovedoval dalje moj spremljevalec. Avtobusno podjetje Kranj bi lahko uvedlo krožno progo Kranj — Besnica — Podnart — Podbrezje — Kranj. Ta proga bi bila donosna, ker je dolga le 23 km.

ZELENA PREPROGA

Med kramljanjem sva prispela do odcepa peš poti, ki vodi skozi besniške dobrove. Tu se nama je odprl prelep razgled. Pogovor je utihnil. Zrla sva na dolgo verigo gorenjskih planin od Kepe do Krvavca, na drugi strani pa na vas Besnico in besniške gozdove, ki leže kot zelena preproga položena od Rakovice preko Jošta do Jelovice.

BESI IN BESNICA

»Ne bo napak, če si privoščiva malo tobaka«, je pretrgal možakar tišino in mi ponudil cigareto. Kadila sva in opazovala vas — lečno zidane hišice, lepo obdelana polja, obloženo sadno drevje... Vse to je dajalo Besnici videz dobre letine in blagostanja. Sedla sva na hloc in se predala lepoti in miru. Zdajci je očka pomembno pomežiknil, rekoč:

»Gotovo ne veste, da imamo tri Besnice: Spodnjo in Zgornjo — tretja je pa doli pod Ljubljano; tudi ona tam leži v podobni pokrajini kot je naša.«

»Za pokojni učitelj Baraga mi je pravil, da je ime Besnica nastala od tega, ker leži v tako odročnem in pred davnimi leti težko pristopnem kraju. Naši predniki, Stari Slovani, so verovali, da so v teh krajih živeli zli duhovi — besni — odtod tudi ime Besnica. Pokojni župnik Pokorn, ki je bil napisal zgodovino Besnice pa trdi, da izvira ime iz potoka Besnica, ki ob neurjih naraste in »besni«. Ne vem kdo ima prav; mislim pa, da je razlaga učitelja Barage boljša.«

No, pa pojdva dalje — pravih biserov Besnice še niste videli!«

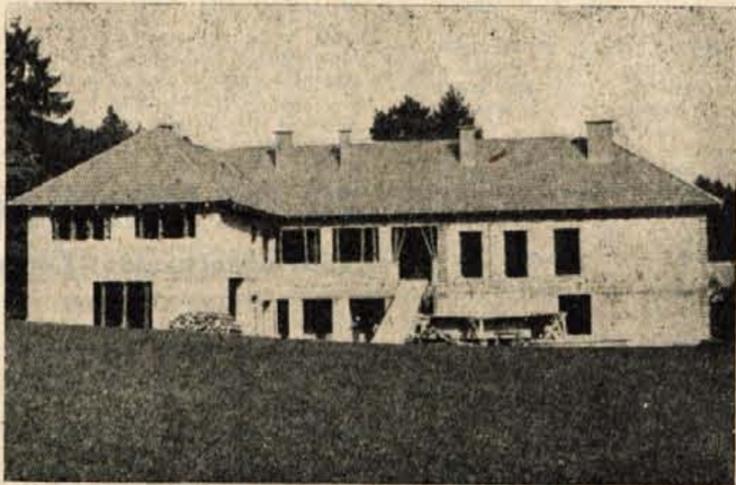
Nadaljevala sva pot proti slapu Šumu. Ob vstopu v gozd je veter prtajeno suštel. Nepopisno lep občutek me je spremljal, ko sva hodila po mehkih, s smrekovimi iglicami posutih gozdnih poteh. V to razkošje občutkov je posegel očka:

»Sva že blizu slapa — ali slišite?« Res, iz daljave je bilo slišati slabotno šumenje. Nadaljevala sva pot in se končno ustavila: pod nama se je

penil slap Šum — biser Besnice in kranjske okolice. — Dostop do vznožja ni posebno prikladen; bolj je podoben gorski stezi, je pa zato zanimiv. Kakšnih 10 do 12 metrov visoka vodna zavesa pada preko pečevlja in se umirja v hladnem tolmunu. — Vse je tako tajinstveno... V tem predelu človek še ni izmaščil narave. Blagodejen hlad je vel z vseh strani.

»Tjale pogledite«, me je opozoril očka, »ali vidite cementne podstavke vrh slapa? Tam je bil včasih viseč most; zelo lep razgled je bil z njega.« — Tu je starček za hip obmolnil, nato pa nadaljeval:

»Nekaj pred drugo vojno je bilo. Nekega dne so se besniške punčke po-

PRIZADEVNOST Zadrudni dom v Besnici

dale semkaj na most in se zibale. Tako veselo so bile in razposajene, da niso opazile nesreče, ki jim je grozila. Most so je razmajal in se zrušil.«

»In punčke?«, sem mu segel v besedo.

»Ena se je ubila, druge so bile močno potolčene. Kasneje mosta niso več obnovili. Pa še eno žrtev ima slap. Neki zaljubljenec se je nekoč pogнал s pečine in utonil v tolmunu.«

Ni mi bilo žal, kar sem videl — prepričan sem se, da je to ena najlepših izletniških točk bližnje kranjske okolice. — Ali ne bi kazalo ta lepi predel primerno urediti, saj je oddaljen od Kranja le 8 km!

Desno nad slapom sem si ogledal tudi bazen, kamor so zajeli tako imenovani »termalni vrelec«. Žal pa je precej zapuščen — vse čaka na dobre organizatorje in na finančno pomoč.

Nazaj grede sva se ustavila z očkom na njegovem domu. Pošten kos kruha — tistega, ki ima zlato rumeno skorjo — je odrezal, zraven pa postavil še steklenico sadjeveca. Kmalu mi je bilo toplo, šumenje v ušesih pa me je opominjalo, da se bo treba posloviti. Z očkom sva si segla v roke, še prej pa uredila dovolje drva, pa hajd skozi Zgornjo Besnico.

ZADRUŽNI DOM — PONOS VSEH

Prijetno razpoložen sem stopal po hrbtu besniške vzpetine dalje mimo cerkve in med polji. Pod previsom so ljudje kopali ilovico, jo mešali in zmloto oblikovali v zidno opeko. Iznajdljivost povsod.

Lučaj odhod, proti osnovni šoli, mi je obstal pogled na novi stavbi Zadrudnega doma. V surovem stanju je še, toda vse kaže, da bo ta nekoč center gospodarskega udejstvovanja. Med ogledovanjem prostorov sem naletel na upravnika zadruga, Tineta Sušnika. Povprašal sem ga, zakaj so tako pozni z zidavo doma, pa mu nisem mogel do živiga, ker me je zavrnil: »Kar je dobro, ni nikoli pre-

Z gradnjo doma smo pričeli lansko leto, te dni pa smo dokončali stavbo v surovem stanju. Ko smo dvigali ostreže in pokrivali novi dom, se je prostovoljnega dela udeležilo nad 50 ljudi, čeprav so imeli prav tedaj nujna kmečka opravila.

Nekatere potrebnejše prostore namravamo dograditi še pred zimo, ostale pa drugo leto. Tudi vodovod smo že napeljali do zgradbe.

Na dograditev poslopja težko čaka tudi Zveza borcev. Dosedaj niso imeli primernega prostora, kjer bi postavili spomenik 27 padlim v narodnoosvobodilni borbi. Pred novim domom, mislim, bo najlepši prostor za spomenik. Poslopje bo stalo okoli 10 milijonov dinarjev. Polovico tega imamo v lastnih sredstvih in prostovoljnih prispevkih zadrudnikov. Vsa do sedaj končno ureditev, upamo, da bomo dopravljena dela so že plačana. Za dobili 5 milijonov investicijskega posojila. Ko si bomo finančno opomogli, bomo stavbi dogradili še dvorano za kulturne prireditve. S tem bo zaživela tudi kulturna dejavnost.«

KULTURNO ŽIVLJENJE

Zadovoljen nad tako izčrpnim poročilom sem že hotel oditi, pa me je zmotil Spancev France, ljubitelj gledališkega dela, petja in knjig. Nič čudnega — v Besnici imajo tudi knjižnico. Kar hitro sva se pogovorila.

Povedal mi je, da je bila knjižnica ustanovljena leta 1951. V začetku so imeli samo 160 knjig, a danes 510. Ljudje si zelo radi izposojajo knjige, posebno v zimskem času; celo prebivalci iz Nemilja, Podblice in Njivice zahajajo v besniško knjižnico. Približno 100 knjig je vedno med ljudmi. Lansko leto so dobili od SZDL 14.900 dinarjev podpore, letos — žal — še nič.

Zelal sem mu srečo pri finančah in jo ubral na pošto. Zvedav kot sem, sem si zapisal tole: v Besnici in bližnji okolici prihajajo sledeči časopisi: »Glas Gorenjske« 150 izvodov, »Slovenski poročevalec« 19, »Ljubljanski dnevnik« 7, »Kmečki glas« 35, »Naša žena« 24, »TT« 12, »Obrtniški list« 10 — vsega 259 časopisov. Ker spada v okoljsi krajevne odbora 286 stavb, lahko ugotovimo, da pride na hišo po en časopis, kar je lepo število, če pomislimo, da ima vsaka druga hiša tudi radijski sprejemnik.

Zaprli sem beležnico in se zamislil — Vsi znaki kažejo, da ima ta kraj lepo bodočnost: na eni strani turizem, na drugi pa kmetijsko dejavnost in krepitev kmetijske zadruga v novem domu, ki bo središče gospodarskega in kulturnega življenja v Besnici.

S. A.

Dopisujte v „Glas Gorenjske“

»Vem, da boli... potrpi!« sem ga tolažil in na vse pretege vlekli pone-srečena za nogo.

»Pusti nogo... cepec!«

»Potrpi in stisni zobe... Gotovo je zlomljena«, sem miril povočena in zgrabil drugo nogo. — Madonca... Ko bi vedeli, kakšno sem dobil po nosu! Kar zabliskalo se mi je pred očmi. Tisti trenutek sem pomislil, da je še mene nekaj povozilo. Nič takega ni bilo. Le tisti, ki sem ga vlekkel izpod voza, me je usekal. — Bil je šofer. Pod avtomobilom si je dajal pravkar opravka z okvaro.

Ko sem pojasnil, kako in kaj, mi je povedal, da je vesel, da je prišlo do defekta šele na poti domov, torej potem, ko je že odločil v Ljubljani porodnico...

Zavoljo tombola so se menda kranjski duhovi že pomirili. Marsikdo se je za »JAWO« obrisal pod nosom (jaz tudi). — Ker ne morem storiti drugega, bom pač šimfal...

Ali veste, zakaj je kranjskim gostičem pošel kruh že v nedeljo v zgodnjih popoldanskih urah? — Prav gotovo zato, ker gostinci niso upoštevali izkušnje iz prejšnjih let. Kadar koli je bila v Kranju tombola, so se je udeležili tisoči ljudi iz bližnje in daljne okolice; le-ti pa se gostilničarji še nikdar izogibali. —

Gostinci, ob odobnih prilikah se v bodoče spomnite nedeljske zadrege!

Kranjčani že lep čas gledajo proti nebu in ugibajo, odkod neki pada črniki prah. Res ni prijetno, če ti pohišstvo vsak dan znova prekrije tanka plast saj.

Da bo konec brezplodnega ugibanja vam povem, da izvirajo saje iz d-m-nika tovarne »Tiskanina«. Upajmo, da bodo odgovorni kmalu našli pot in rešili Kranj pred črnim vsiljivcem izpod neba.

Vas pozdravlja

VAS »BODICAR«

Gorenjske bodice

Veste koga so mi tokrat zašepcali? — Samega upravnika hotela »Turist« iz Lesca.

Da bo pravici zadosteno, bom povedal na las tako, kakor sem bil sišal. — V ponedeljek, 10. septembra ob 12.15 uri je bilo. (Kajne, kako natančen sem postal? — Kakor stara ura!)

V restavracijo hotela »Turist« v Lescah je vstopil možakar. Čez 50 jih je imel. Naročil je kosilo. (Če bi malo pobreskal po glavi, bi morda našel primernejšo besedo za ta obrok hrane.)

— Juha je bila menda še kar užitna, toda pečenka... še pes bi imel pomisleke, preden bi jo pospravil. Prav gotovo bi nekajkrat zalajal. — Pa naj bo tistemu mesu stokrat pečenka ime, tega naziva ne zasluži! Meso je bilo mrzlo (koščki so bili gotovo žalujoči ostanki od prejšnjega dne), presušeno in trdo... kar pretrdo za ubogega gosta. Revez je žvečil in žvečil (kakor žvečilni gumi), ker pa ni bil pečenko, kes da tako meso ni primerno za jedilni list. Natakariča pa ne bi bila natakariča, če bi ne dejala:

»Kar s šefom se pomenite!«

Pa je ubogi mož plačal za kosilo 215 dinarjev in stopil v kuhinjo, kjer je naletel na upravnika. — Le-temu sicer ni kaj očitati — zelo je prizadeven in vsi ga spoštujejo, žal pa je tokrat...

Na pritožbo glede neužitnega mesa je zahteval od gosta osebno izkaznico, si izpisal iz nje ustrezne podatke, prizadetemu pa zagrozil, da bo zavoljo sitnarjenja sedel dva dni. — Čemu? Zato, ker se je pritožil? Upravnik je imenoval to pritožbo — zafrkavanje! Na gostovo pripombo, češ da sodi ta primer v Gorenjske bodice, je uprav-

nik reagiral takole:

»Brigajo me bodice — briga me »Glas Gorenjske!«

Jaz pa pravim — če je upravnik brezbrizen do bodic in »Glasa Gorenjske«, naj se zamisli ob tem vprašanju: »S kakšno pravico sme upravniki gostiče legitimirati nezadovoljnega gosta in mu celo groziti z dvodnevni zaporom?«

Tako — zdaj se bom pa kar v Kranju držal.

Veste — ondan sem zijala prodajal po kranjskih ulicah (ta sleht ljudje pravijo, da špiclam), pa me je zaneslo pred poslopje Okrajnega sodišča. Pa da ne bodo tisti s sodišča mislili, kako jih obratjam. S sodnijo ni dobro česnj zobati...

Veste, imam prijatelja, ki so ga samo enkrat poklical na sodišče, pa mora zato še danes plačevati alimente.

No, zoper sodišče res nič nimam. Pravijo, da so tam notri sami kšajnt ljudje (razen tistih, ki so pod ključem), pa tudi poslopje so lepo prebarbali. Ampak tista rumena bajta, ki se sodišča drži, je pa taka, da bi bilo mene sram, če bi bil sodišče. V zadnjem času so na tisto bajto obesili tablo. Ker sem precej brijav in ker sem hotel vedeti, kaj so lepega namalaj nanjo, sem se postavil podnjo in začel puhštabitirati. Takole sem bral:

Potovalni urad »Triglav« — Tourist office. Gilh, ko sem do konca prebral, sem pa kihnil, kakor bi ustrelil. Mejdun, se mi je pa nekaj zaprašilo po betici. Veste, kaj je bilo? Čeden kos frajha mi je priletel na glavo. Pa da ne boste mislili, da mi ga je kdo s sodišča zabrisal. Kje nek! Se dobro,

da nisem dvakrat kihnil, ker bi se gotovo cela bajta podrla.

Kaj menite, kje bi dobili tistih par jurčkov, da bi tisto steno prebarbali. Takšna, kakršna je, ni v olepsavo niti poslopju Okrajnega sodišča niti tisti tabli potovalnega urada, še manj pa privlačnosti mesta Kranja.

V soboto dopoldne sem pa okrog Medvod špiclal. — Menda so se Medvodčani zarotili proti bodicam, da nisem našel nič primernega. — Pa sem se naveličal, zajahal bicikel in se odpeljal proti Kranju. Malo pred Jecpro sem prehitel avtomobil kranjske reševalne postaje. Mislite, da lažem! Res, prehitel sem ga. Revez je že v letih, ves nadasiljiv je — komaj še leze.

Nisem se vozil 5 minut, ko me je mrcina polomljena šklepetaje došla in izginila za ovinkom. Šklemta polomljena! sem si mislil in pokazal jezika za njim.

Morda sem prevozil kilometer ali dva, ko sem strelno rumeno spet dohitel. Zdaj je stal rešilni voz ob robu ceste — pa molčal je. Ko sem peljal mimo, sem se škodoželjno zarezal in pomilovalno pljunil. — Strela skrhanana... pa mi je smeh obtičal v grlu in po hrbišču me je mrzlo spreletelo. — Prizor, ki se je nudil očem, me je pretresel. — Izpod koles so štrlele noge povoženega pešca...

Zabrisal sem bicikel v jarek in pogledal v kabino. Soferja nikjer... — »Šlapa!« sem si mislil, »najprej povozil človeka, potlej jo pa pobrišeš.«

Zgrabil sem ponesrečena za noge in ga vlekkel izpod koles.

»Miruj! Kaj pa noriš!« se je zdajci oglasilo izpod voza.

Nad povprečjem

Nekaj misli ob uprizoritvi dela Lillian Hellmanove „Straža na Renu“

Svoboda» Kranj, je v počastitev 20-letnice velike stavke tekstilcev obnovila delo iz minule sezone: dramo Lillian Hellmanove »Straža na Renu«.

Delu dramskega krožka »Svobode« so bile doslej posvečene le skope vrstice, medtem ko o kritičnih zapisih ni bilo govora. Zategadelj bi ne bilo prav, če bi uprizoritvi te drame ne posvetili nekaj več pozornosti.

Opraviti imamo z delom, ki mu glede umetniških kvalitete ni kaj očitati. Spreten dramaturški prijem, z živo prizadetostjo risani značaji in neizumetničen, klen jezik vpleten v dialoge, ki tudi v prevodu Janka Modra niso izgubili svoje moči, so prvine, med katere je Hellmanova skrbno in z dobrno mero verjetnosti vpletla glavno misel: borbo dveh vojujočih se sil in idej.

Režiser Ado Klavara se je v režiji poslužil vseh razpoložljivih možnosti, da bi delo čim bolj približal gledalcem, kar mu je tudi uspelo. V svojem režijskem konceptu ni odstopal od zamisli avtorice, s čimer je dokazal, da je v mnogočem doumel njena hotenja. Ni pa mu uspelo prikazati ameriškega načina življenja, pa tudi dinamika igre je mestoma padala, zlasti v prvem in na začetku drugega dejanja. Krivda za zadnje pomanjkljivost ne leži toliko na režiji kot na skopo odmerjenem času.

Nekoliko medel je bil tudi konflikt med Davidom, Kurtom in Teckom v drugem in na začetku tretjega dejanja, čeprav bi bilo moč s temi tremi nositelji tako različnih značajev, ustvariti kaj več; vsekakor že sami dialogi diktirajo močno dinamiko. Kljub temu pa je bila vsa igra dovolj močna, da je publika v dvorani neposredno občutila morečo depresijo, ki se je naselila v hiši Farrellyjev. Vsekakor pa gre režiserju, ki je s to režijo presenetil, vse priznanje. Doslej smo ga poznali le kot odličnega igralca, ki je v letih 1945 do 1950 ustvaril v nekdanjem amaterskem

gledališču, (današnje PG) vrsto dobro podanih vlog. Upamo, da ga bomo še kdaj videli, ne le kot režiserja, temveč tudi kot igralca na deskah »Svobode«.

V vlogi Davida Farrellyja je nastopil Tone Hotko. Če upoštevamo, da je to njegov tretji lik, ki ga je oblikoval, tedaj zasluži vso pohvalo. Igra je bila mestoma malce toga, kar je vzbujalo videz, da mu ta vrsta vlog ne »leži«. Kolikšne so pri njegovem liku režiserjeve zasluge sicer ne vem, vžno pa je to, da je ustvaril topel lik, ki je publiki ugajal.

Vloga njegove matere Fanny je bila zaupana Boženi Igličevi. Da imamo opraviti z rutinirano igralko, je mogoče opaziti vsak povprečni gledalec. Če pa bi se poglobili v podrobnosti njenega igranja, tedaj bi lahko govorili o neki »igralski utrujenosti«, kar ni nič čudnega; njena prizadevanja na kulturnem polju bi lahko postavili za svetel vzgled ostalim prosvetnim delavcem.

Romunski grof Teck de Braucovis je bil zaupan Zmagu Benčanu, mlademu in nadarjenemu igralcu, ki pa je bil po maski in govoru malce premala. Sicer se mu je posrečilo izoblikovati človeka brez morale, brez vesti in srca, pripravekna vladajočega nemškega fašizma in Judeža, ki prodaja za denar sebe in svojo vest. Zal pa ni mogel docela ustvariti vtisa, da bi v njem gledalec spoznali mračnijaški svet kupčevalcev s človeškimi življenji.

Grofu nasproti je postavila Hellmanova ing. Müllerja, nemškega antisfaista, človeka - borca za zmago etičnih in človeških pravic v Nemčiji, odkoder je bil z ženo in tremi otroci zbežal pred vladajočim nasiljem. Z močnim občutkom za realno igro in premočrno podajanje, je odigral to vlogo Milan Pavlin. S tem, da so gledalci verovali v njegovo poslanstvo, je povedano vse.

Njegovo ženo Saro je kreirala Pavla Pustotnik. Ustvarila je preprost

lik skrbne matere in ljubeče žene, ki veruje v poslanstvo svojega moža. žal pa je bila premalo »ameriška«. Izgovor, češ da je živela več let v Starem svetu, je ne opravičuje, kajti Amerikanec postane to, kar je, pa naj ostane še tako dolgo izven meja svoje domovine. Morda bi ji očitali še malce okornosti v premikih in monotonni glasovni interpretaciji, vendar pa to še ni razlog za razvrednotenje njenega lika. Če pomislimo, da je bila ta vloga v istoimenskem filmu zaupana slavni filmski igralki Bette Davis, potem je odveč vsako uganje o zahtevnosti te vloge.

Grofovo ženo Marthe je oblikovala Vera Bitenčeva. Posrečilo se ji je ustvariti lik nesrečne žene, ki niha med ljubeznijo do Davida in dolžnostjo do moža grofa Braucovisa. Bila je prijetna, topla, čeprav malce monotona.

Anise Ivanko Sorlijeve, ki jo kranjsko gledališko občinstvo dobro pozna, je bila kar prikupen lik; mestoma je sicer zašla v pretho govorjenje, kar pa še ni vzrok, da ne bi dojele čustev, ki jih je vložila v igro.

Črna sluga Josepha je kar dostojno postavil Marijan Prinčič. Malo več »napihnjenega dostojanstva« in bil bi še prepričljivejši.

Kurt, Joshua in Babette - Müllerjevi otroci so s svojo iskrenostjo vnašali v dogajanje toplu vzdušje.

Scena je bila realistična in je dajala celotnemu podajanju intimen okvir.

Kljub nekaterim spodsrljajem se noben gledalec ni bistveno oddaljil od osnovne zamisli avtorice, zategadelj je uprizoritev preselila običajno raven amaterskih gledališč.

Teh opomb ni jemati kot strogo kritično oceno, s katero »šolmostrsko« grajam ali hvalim; dobro, pomanjkljivo ali celo zadostno! To naj bo le skromno poročilo da »Svobode« v Kranju poživljajo prizadevni člani, ki nesebično opravljajo veliko vzgojno poslanstvo ljudskega odra.

Zgled - vreden posnemanja

Ne gre za ponovno formaliranje in obnavljanje že neštetokrat izrečenih misli o dolžnostih in odgovornostih vzgojiteljev, ki imajo na skrbi vzgojo današnje mladine, temveč za osvetlitev dejstva, ki dovolj zgovorno pričajo o resnični prizadevnosti vodstva Mlekarske šole iz Čirč pri Kranju, ki je svojim, brez dvoma pozitivnim vzgojnim metodam, strokovnemu usposabljanju in širjenju splošne izobrazbe, dodala še novo formo izobraževanja: kulturno hrano — redno posejanje gledaliških predstav v Prešernovem gledališču. Vodstvo šole se je odzvalo razpisu gledališkega abonmaja in vključilo svoje učence v abonma industrijskih šol.

Kaj so dosegli vzgojitelji s tem hvalevrednim ukrepom? Svojam gojencem so dali možnost vpogleda v neizbrano zakladnico dramske umetnosti, kar bo brez dvoma obogatilo njihov intelekt, oplemenitilo njihova čustva in jih hkrati s pomočjo drugih pozitivnih vplivov, ki jih nudi mlademu človeku dobra vzgoja, usmerili duševno zorenje in hotenja v smer, ki bodo sčasoma izoblikovala iz njih trden stebel naše socialistične tvornosti.

Dolžnost vzgojiteljev ni samo izobraževanje mladine v času pouka, temveč mora posegati tudi v prosti čas, ki nudi doraščajoči mladini vrsto možnosti, da zaide na kriva pota. Ne bilo bi prav, če bi mladini kratili vrice prostega časa in jih nasilno odvrčali od zabave. Nasprotno — mladina naj se zabava po mili volji, toda ne prepuščamo je same sebi, temveč ji nudimo na nevsiljiv način zdravo in koristno razvedrilo. Nekdo bodo našo prizadevanja bogato poplačana.

Vprašajmo se, kaj smo doslej nudili gojencem naših strokovnih šol? Ali s tem, kar smo storili za mladino, naše dolžnosti že izpolnjene? Vseh možnosti še nismo izčrpali! Ne bilo bi napak, če bi se tudi ostala vodstva industrijskih in sorodnih strokovnih šol v Kranju in po ostalih industrijskih krajih zamislila ob teh dejstvih in preuredila možnost vključitve svojih gojencev v gledališki abonma. Vrednejšega in cenejšega razvedrila ne bodo mogli nuditi mladini. — Sledite zgledu vodstva Mlekarske šole v Kranju!

S.

KARLA BULOVEČEVA - MRAK: Lastni portret (1944)

V Prešernovi hiši v Kranju so pred dnevi odprli razstavo znane slovenske slikarke in kiparke Karle Bulovečeve - Mrak. Razstavljenih je 27 risb in dvoje plastik. Sicer šromen izbor del nam vendar lepo ponazarja dolga od začetka, predvsem v kiparstvu usmerjenega obdobja, do zrelih in neznanih podob vojne dobe. Umetnica je bila rojena na Bledu in je lani praznovala šestdesetletnico. Studirala je v Pragi pri slavnem češkem kiparju Janu Strausu. Leta 1925 je prvič razstavljala v Ljubljani s skupino impresionističnih mojstrov. Njena prva samostojna razstava leta 1929 je vzbudila živo polemiko. Mnogi so ji pritrjevali, a jo tudi odklanjali. Tujina (razstave v Londonu, Parizu in Pragi) je njeno umetnost sprejela z zanimanjem. Leta 1954 je bila v Moderni galeriji v Ljubljani velika retrospektivna razstava njenih del, ki nam je razkrila vso moč njenega umetniškega talenta.

Kulturni stiki se krepe . . .

Da kulturna dejavnost v tovarni »Iskra« v Kranju, po množčnosti in raznovrstnosti izobraževanja svojih članov nima daleč naokrog enakovrednega tekmeča, ni nobena skrivnost. Ker je bil kulturnemu življenju te tovarne že posvečen obširen članek, jo osvetliti le pomemben dogodek, ki jo zavzel v kronikah tovarne »Iskra« in Prešernovega gledališča pomembno mesto.

Da je kolektiv tovarne »Iskra« reden gost PG, je znano. Tako je sindikalna podružnica tovarne kot pri vsakem novem delu, ki ga postavijo na oder, tudi v torek, 18. septembra omogočila članom kolektiva obisk Cankarjeve drame »Hlapci«. Obe predstavi — popoldanska in večerja, sta bili tesno zasedeni.

Končani večerni predstavi je sledila v gledališki avli majhna slovesnost, katere so se udeležili predstavniki tovarne in člani Prešernovega gledališča. Pravi namen te slovesnosti je bil v poglobitvi kulturnih stikov med

obema kolektivoma, v oceni uspehov kulturnega poslanstva, ki ga opravlja PG med kolektivom tovarne, dalje ocena izbire programske politike in iskanje novih možnosti, ki bi doseganje stike med »Iskro« in PG še poglobile in hkrati vzbudile čimveč zanimanje delavstva za dramsko umetnost.

Med drugim je kulturni referent tovarne »Iskre«, tovariš Igor Slavec poudaril, da programska politika, ki jo je vodilo gledališče zadnja leta, ni ustrezala okusu »Iskanov«. V upravičenosti svoje trditve je navedel tudi več komadov, ki publike niso ogreli. Tudi Cankarjevo »Pohujšanje« zavoljo hlastanja po nekih novih, našemu človeku tujih oblikah režijskega koncepta igre, zlasti pa nenavadne scene, ni pritegnilo gledalcev; še več — Cankar je postal tuj.

Direktor gledališča tov. Lojze Gostiša se je zahvalil za naklonjenost in razgovor in hkrati obljubil, da bodo sicer v bodoče še gojili eksperimen-

talno dramo, vendar bodo skušali kar najbolj ustrediti gledalcem in prilagoditi repertoar njihovem okusu.

Ostale izrečene in neizrečene misli pa je ob koncu dopolnil dramaturg PG, Rado Jan. — Svoja topla čustva, ki jih goji do kolektiva tovarne »Iskra«, je takole oblikoval: »Igralci na odru so ujeti med tri stene. Centro steno tvorijo gledalci. Če pa gledalci neposredno sodoživljajo z igralci, kar je opaziti zlasti pri delovnem kolektivu »Iskra«, tedaj četrta stena odpade — dvorana in oder se zlijeta v eno...«

Sto in sto misli se je prepletalo skozi pomenek tega večera.

Ob prisrčnem slovesu so se udeleženci tega plodnega večera razhajali s prijetno zavestjo, da delovni kolektiv tovarne »Iskra« ne bo v bodoče le reden gost Prešernovega gledališča, temveč priljubljen hišni prijatelj.

Sk—

Filmski drobiž

JUGOSLOVANSKI FILMSKI FESTIVAL V ITALIJI

V okviru letošnjega velesejma so v Bariju organizirali »Festival mladih kinematografij«, na katerem je predstavljena po ena izmed mladih filmskih produkcij. Letošnji festival je posvečen jugoslovanskemu filmu in je trajal od 15. do 19. septembra. Predvajanih je bilo pet igranih filmov, in sicer: »Ešalon dr. M.« Zivorada Mitrovića, »Kekec« režiserja Jožeta Galeta, »Vesna« Františka Čupa, »Dečlica in hrast« Kreše Golika in »Nevjera« režiserja Vladimira Pogačiča. Festivala so se udeležili tudi nekateri naši filmski delavci.

V kratkem lahko pričakujemo, da bo

podoben festival jugoslovanskih filmov organiziran še na Kitajskem, morda tudi v Madžarski in Poljski.

Milan Ljubić

UFUS BEOGRAD SNEMA NA VRŠICU

Ze mesec dni se mudijo v Kranjski gori in na Vršiču ekipa UFUS iz Beograda, ki snema prizore za film »Velika deca« (V. ofenziva). Ekipa šteje blizu 70 ljudi, po večini tehničnih sodavcev. Pri snemanju sodelujejo tudi pripadniki JLA, statisti pa so domačini. Delo se bo zavleklo tja do sredine oktobra; na vrsto pride še bombardiranje in desantni napad, nekaj posnetkov pa bodo napravili še v Krnici. Pri Peričniku in v Vratih je ekipa svoje delo opravila že pred mesecem dni.

Amaterska gledališča pred novo sezono

Pred posvetovanjem vodij dramskih skupin in režiserjev

Jesen bo vsak čas pozlatila gojenjsko pokrajino. Medtem ko bodo kmetje odvažali s polj zadnje blagodatne zemlje, se bo v društvih začelo družabno življenje. Prenekatero društvo še nima pripravljene programa za bližnjo sezono. Mislim, da je zato prav, če se že sedaj pomenu o tem, kakšni naj bodo novi programi naših društev, predvsem programi naših amaterskih odrov.

Poglavitna raka naših amaterskih druščin je v tem, da začnajo s pripravami vedno prekasno. Zato se sezona ponavadi zelo kasno prične in ko se družine kolikor toliko konsolidirajo, je sezona konec.

Kaj lahko store igralke družine v predsezoni? Predvsem si lahko izdelajo program. Se pravi: katere avtorje in dela bodo igrali; dalje lahko premislijo o zasedbah teh del in tudi to, kdo bo ta dela režiral. In ne samo to, predudirajo lahko tudi, kakšna sredstva bodo porabili in kakšne so realne možnosti, za izvedbo programa.

Pri letošnjih programih naj družine ne pozabijo na A. T. Linhart. Dolžnost vsako močnejše družine je, da za dvajsetletnico Linhartovega rojstva uprizori eno izmed Linhartovih komedij, oziroma kakšno drugo slovensko delo, ki bo ustrezalo počastitvi očeta slovenskega gledališča.

Stalna slabost programov v amaterskih druščinah je tudi enoličnost. Programi naj bodo po izbiri avtorjev in zvrsti (drama, komedija, burka, igra itd.) pestri. Prav tako tudi z ozirom na narodnost avtorjev. Jugoslovanska dramatika je v programih po navadi vedno zastopljena.

Manjša društva pa so podvržena neki grandomaniji. Lotevajo se del, ki jim niso kos. Dvomim, če je mogoče na Savodnjah v Poljanski dolini samo tam! Vsako društvo naj si izdelava program, ki bo ustrezal materi-

alnim in umetniško - personalnim okoliščinam, v katerih društvo živi in dela. Docela zgrešeno je, da se moderni dramatik društva izogibajo. Večno ne bomo mogli zadovoljevati potreb naših ljudi zgolj z ljudsko igro! Kaj vse si pod ljudsko igro predstavljajo predstavniki naših društev, o tem raje molčim. Ni vse ljudska igra, kar smrdi po gnoju in spominja na nedeljsko sonce! Lepotni čut našega gledalca je danes že neprimerno bolj razvit, kakor si to predstavljamo. Ogromna večina ljudi obiskuje film; pa čeprav ti filmi niso »ljudski«, jih vendar s pridom gleda! V resnici so ljudska vsa tista dela v evropski duhovni zakladnici — brez ozira na to, kdaj so bila napisana — ki nam imajo danes v dvajsetem stoletju povedati nekaj občevaljavnega o človeku. Da bodo naši programi za novo delavno leto bolj ko mogoče pripravljani, naj pri izbiri programov, ki jih potrdi kasneje upravni odbor društva, sodeluje širok krog družbenih delavcev in izobražencev. V tem smislu se odpira v naših igralških druščinah predvsem vprašanje dobrih igralskih vodij — režiserjev.

Sposobnega režiserskega kadra ne bomo imeli čez noč. Ni pa rečeno, da bi se z drugačnim načinom dela, kakor je v navadi pri naših društvih, že danes lahko precej odpomoglo temu osrednjemu vprašanju. V vseh večjih krajih (tj. lahko pomagajo tudi manj razvitim!) imamo že danes po več manj ali bolj sposobnih režiserjev. Ti naj se ob društvenih organih

skupaj posvetujejo o programih in razdelitvi režij. Razumljivo je, da en sam režiser ne bo nikdar kos sezoni! Trije, štirje režiserji pa se bodo tekom leta lahko skrbno pripravili za delo z igralci. Ljubosumnost, diktatorstvo, nezmotljivost in nenadomestljivi-

amaterskih druščin tudi monopolizem posameznih »krogov«, ki si v nekaterih krajih vzamejo dramatiško v zakup. Tako delo ne vodi nikamor, kvečjemu v sektaštvo, kjer se ljudje usposabljujejo predvsem za kovanje zdrab in drugih nečednosti, ki ni-

»Plavže na odru v Podnartu«

vost morajo pri takem sistemu dela nujno odpasti! — Mlaajemso tovarišu, ki se prvič loti režije, bo na vsak način nekdo pomagal in mu stal ob strani. V tista društva, kjer režiserja sploh nimajo, pa bo Dramski sosvet pri Okrajnem odboru Zveze Svobode in prosvetnih društev še naprej pošiljal svoje režiserje - instruktore. V precejšnji meri ovira razvoj naših

majo z resničnim amaterstvom najmanjše zveze. O tem naj razmišljajo tudi odbori dramskih sekcij pri društvih in upravni odbori.

Da se morajo društva boriti s težavami, je jasno. Tako je bilo in tako ostane. Nemogoče je, da bi na današnji stopnji razvoja našega gospodarstva nudili društvom večjo pomoč, kakor jo nudimo; toda z neomajno pri-

vrženostjo stvari slovenske ljudske kulture in ljubezen, brez katere amaterstva ni, lahko te ovire premagata, če so si vsi sodelavci v svesti velikega kulturnega poslanstva, ki ga s tem opravljajo. Le-to pa bodo naše družine opravljale takrat, ko bodo premagovale čas, v katerem živijo, strelejo našemu občinstvu z deli, katerih idejna vsebina je živa, ko bodo skušala iz zavesti naših ljudi odstranjevati vse tisto, kar sodi v preteklost, ko bodo s svojimi programi, ne samo zabavala svoje občinstvo, temveč ga tudi plemenitila in vzgajala in, ko bodo imela pred očmi borbo za novega človeka in ko bodo v službi napredka in naprednih prizadevanj za preobrazbo naših družbenih in tudi etičnih odnosov med ljudmi.

V začetku meseca oktobra bo s temi vprašanji v zvezi posvetovanje igrskih vodij - režiserjev pri Svetu Svobode in prosvetnih društev v Kranju. Na ta posvet naj se vodje dramskih sekcij in režiserji že danes pripravljajo. Predvsem pa naj pripravijo za ta posvet predloge za svoje programe v predstoječi sezoni, da se bomo lahko pomenili o njih vrednosti in sodobni pomembnosti.

Tudi se bomo na tem posvetovanju pomenili, kako bo letos s tečajji in na kakšen način bo Svet nudil materialno, moralno in strokovno pomoč pri delu našim amaterskim gledališkim druščinam, da bo delo v društvih še plodnejše in uspešnejše kot je bilo v preteklosti. Festival oziroma Zlet Svobode v Zireh je dokazal, da naša društva ob smotrni podpori okrajnega Sveta lahko krepko zakoračijo iz primitivizma — temu naj bo posvečena tudi skrb in napor v delavnem letu, ki je pred nami.

RADO JAN

ZA OKRAS KRZNO

Ravno krojen kostim iz tweeda s krznem ovratnikom in manšetami

Jesen 1956 označuje zlatorjava barva tobaka

»Enostavnost in mladostnost« je geslo nove jesenske mode, ki sicer ni prinesla veliko novega, zato pa marsikaj praktičnega.

Krilo in bluza oziroma pulover prevladujeta. Tudi klasični kostim se je ohranil. Jopice so kratke, oprijemajo se života, krila pa so običajna, ravna ali nagubana. Se vedno so v modi tweed, škotski deseni in grobe tkanine sploh.

Za volnene obleke ni velikih sprememb. Najnovejše modne tkanine so

iz umetnih vlaken, zato pliseji in nabori (nezlakane gube) niso problem. Dvodelne obleke, ki jih ljubijo ženske po službah, so ostale priljubljene tudi to jesen. Če je taka obleka izdelana iz tweeda, je skoraj ne ločimo od kostima. Jopice so namreč povsod mehko ukrojene in segajo le do pasu ali kvečjemu nekaj centimetrov na boke.

Za obleke in plašče skušajo tuje modne hiše uveljaviti ohlapen, mehak kroj, ki ne poudarja postave. Ženske so to linijo do sedaj odklanjale, morda so je bodo v tej jeseni oprijete. Zimski plašči niso več ravni in tudi ne zoženi pri spodnjem robu. Po večini so krojeni ohlapno, ne preširoko in rahlo zvončasto. Podloženi so s krznom, ki služi tudi kot okras (ovratnik, manšeti, obročki itd.). S krznom lahko osvežimo tudi lanski kostim ali

obleko. Vse modne hiše ga letos izredno poročajo.

Tendenco nove mode označuje tudi kratek život, ki podaljšuje figuro. Med manjše posebnosti spadajo še široki rokavi, nekoliko večji in od vratu odstopajoči ovratniki, pri večernih oblekah pa povečini dekolteji.

Za popoldnevo so najbolj priljubljene bluza in krila ali pa enostevne gladke obleke. Pas, torbica, rokavice in čevlji terjajo skrbnejše izbire kot kdajkoli doslej. Ti pravzaprav malenkostni predmeti dajo obleki šela pravi poudarek.

Temeljna novost nove jesenske mode je barva tobaka. Njegovi zlatorjavni toni se pojavljajo pri vseh vzorcih blaga (karo, tweed in drugi). Pomembno mesto zavzema tudi rdeča barva (robeli, torbice, čevlji in pasovi), ki ji sledi klasična črna — bela.

Pred Tednom otroka

Temeljna skrb za vzgojo in zdravje

Pred vrati je mesec oktober in z njim tradicionalni »Teden otroka« (od 1. do 8.), katerega namen je poglobiti družbeno skrb za družino in otroka. To je tudi najprimernejši čas, da mobiliziramo starše, prosvetne delavce, društva in organizacije za delo pri zaščiti naših najmlajših.

Družbena in politična preobrazba ter novi odnosi, ki so nastali na vseh področjih družbenega življenja, so zahtevali temeljito rešitev socialnih problemov nasploh, predvsem pa tudi rešitev vprašanja socialnega skrbstva skupnosti za otroke. V socialistični družbi je skrb za otroke temeljni naloga. Pri nas se delo v tej smeri lepo razvija, k uspehu pa so veliko pripomogli starši, družbeni delavci, organizacije in društva.

Socialistična zveza delovnih ljudi, Zveza ženskih društev in Društva prijateljev mladine so pokazala v zadnjem letu veliko aktivnosti. Organizirana so bila številna vzgojna in zdravstvena predavanja za starše, ki so bila v kranjskem okraju povsod dobro obiskana. Sveti za šolstvo, Sveti za zdravstvo in socialno skrbstvo, predvsem pa šolski odbori, so na svojih sejah reševali številna vprašanja v zvezi z vzgojo šolske mladine, razpravljali so o šolski reformi, o materialnem in zdravstvenem stanju učencev in dijakov.

Šolske odbore čakajo na tem področju še velike naloge. Za uspešno delo je zlasti potrebno poznavanje zdravstvene in socialne problematike, zato bo treba v »Tednu otroka« vključiti v delo čim več ljudi. Tesna povezava z organizacijo Rdečega križa, Društvi prijateljev mladine, Sveti za zdravstvo in socialno skrbstvo ter upravnimi odbori zdravstvenih in socialnih ustanov bo omogočila, da bo njihovo delo za izboljšanje vzgojnih, higienskih in zdravstvenih pogojev doma in v šoli prineslo zaželene uspehe. Šolske kuhinje bodo mnogo pripomogle k zaščiti otroka, zato bi bilo želeno, da se jih v prihodnje ustanovi čim več.

Zveza Društev prijateljev mladine v okraju Kranj bo v tem tednu organizirala v Prešernovem muzeju razstavo »Otrok v likovni umetnosti in fotografiji«, na kateri bodo sodelovali gorenjski umetniki. Na programu so tudi gledališke predstave, mladinske kine predstave in predavanja. Ustanovljeni bodo pionirski odredi, ki naj bi navezali stike z delovnimi kolektivi posameznih tovarn.

»Teden otroka« zahteva od nas tudi pregled dosedanjega dela na področju varstva otrok in načrte za bodočnost. Skupne ljudske potrebe bodo odražale v posameznih občinah program Društev prijateljev mladine za tekoče leto.

Ali znate kupovati nogavice

Kedar se odločite za nakup nogavic, bodite previdni pri izbiri. Jeza vam bo na ta način marsikdaj prihranjena. Dobro nogavice poznamo po tem, da so vedno gosto pletene in da so zanke pravilno snemane, tako da se oblike nogavice lepo prilagajajo oblikam noge. Nogavice, pri katerih so pentlje naplačeno snemane in tudi tiste brez črtov, se na nogi rade sučejo in se hitro raztrgajo.

Ako želite kupiti nogavice za svečanejšo priložnost, potem vzemite take, ki imajo finočito niti 15 do 30. Solidne in še vedno dovolj prozorne so nogavice s finočito 30. Tovarne izdelujejo nadalje še nogavice s finočito 45, 60 in celo 100. Seveda pa v tem primeru ne smemo računati na eleganco. Nogavice nad številko 45 niso več prozorne, so pa zato tembolj trpežne. Finočita niti pa še ni vse. Poznatni moramo tudi gostoto nogavice. Vsaka žena, ki sama plete, ve, da je pletenje finije, če so igle tanjše in ustrezajo debelini volne. Ako za neko določeno vrsto volne uporabljate predebele igle, potem pletenje pri pranju izgubi obliko. Isto je pri nogavicah. Najfinije nogavice morajo biti pletene z gostoto 60, to je 60 ali 66 pentelj na 38 milimetrov. Čim gostejše so zanke, tem težje se nogavice raztrgajo. Če imamo n. pr. na 38 milimetrov le 45 zank, so nogavice hitro raztrgane. Nogavice s finočito 30 so najbolj solidne, če znaša gostota 60. Take nogavice le

redko dobimo, ker je delo komplicirano. Še vedno pa so zelo dobre nogavice, katerih finočita je značena s 30 in gostota s 54.

Pri nakupu po možnosti izberite nogavice, ki so delane samo z levimi pentljami. Ta način pletanja zmanjšuje možnost, da se nogavica natakne, pa tudi lepše so in brez sijaja.

Žene, ki imajo močno nogo, ne smejo nositi pretankih nogavic, tudi ne preveč temnih ali presvetlih. Debelino noge zmanjšajo nogavice brez sijaja, srednje fino pletene in umirjenih barv. Za delo najbolj ustrezajo nogavice številke 30, za ples, gledališče in podobne priložnosti pa nogavice št. 15. Ženske, ki imajo tanke noge, naj nosijo svetle in zelo fine nogavice.

Kadar zmanjka prostora

Utesnjeno sobo lahko preuredimo

Pomanjkanje stanovanjske površine je dandanes splošen pojav. Zato je treba, da obstoječe prostore čimbolj racionalno izkoristimo in razmestimo svo opremo tako, da bo zavzela kar najmanj prostora.

Najprej bomo n. pr. uredili dnevno sobo, ki je gotovo prenatrpana, posebno če je družina številna. V njej navadno sprejemamo goste in često

se zgodi, da se obiskovalec zaradi prenatrpanosti sobe skoraj ganiti ne more. Stole bomo v tem primeru vsekar obdržale, ker morajo stati na tleh, lahko pa bomo mizo, ki nam odvzame ogromno prostora, zamenjale s premično desko, katero po želji lahko dvignemo in pritrdimo ob zid. Če je ne rabimo, jo prekrijemo po možnosti z draperijo, ki ustreza prevleki ostalega pohištva ali zastorom. Namesto velike nepraktične pisalne mize je zelo prikladna omara s policami za knjige in razne pisarniške predmete, pritrjena ob steni. Odpira se navzdol, tako da nam njena vratca služijo kot pisalna miza. Nadalje je zelo praktičen tudi viseči bife, v katerega zložimo krožnike, čaše, steklenice s pijačo itd. Na prostoru ponovno pridobimo, če pod omarico postavimo stole, dokler jih ne uporabljamo.

Zatem preidemo lahko na spalnico. Ta mora biti že tako enostavna in svetla, zato v njej ne bomo mogle kaj poenostavljati. Le nočne omare lahko nadomestimo z ličnimi, lepo zarobljenimi deskami, ki jih čez dan lahko spustimo ob zidu. Steno spalnice naj ne bodo polne družinskih slik. Za lep okras si nabavimo raje kako umetniško delo in pa dvoje svetilk, ki jih pritrdimo ob steni. Senčniki naj bodo po možnosti premakljivi.

V tako urejenem domu bomo dobili občutek, da so se njegove stene razmaknile, prej utesnjen prostor bo nenadoma postal svobodnejši, v katerem človek ne pogrša več zraka. Te ideje bodo gotovo marsikateri gospodinjica pomagale uresničiti, kar se je zdelo do sedaj nemogoče in neizvedljivo.

RECEPTI

NADEVANE PAPIRIKE — PEČENE

Enako velike zelene, rumene in vmes tudi rdeče paprike zberemo, jim odrežemo pokrove, odstranimo seme in umijemo v vroči vodi. Nadevamo jih z naslednjim nadevom: zmleto meso, naribano zeleno, sesekljan peteršilj, sesekljano čebulo in naribano limonino lupino zmešamo s kruhovimi drobtinami, soljo, poprom in jajcem. Nadevane paprike pokrijemo s po-

kroščki in pečemo na masti. Nazadnje stresemo na vsako papriko šličko naribanega sira in jih še nekoliko dušimo.

PAPIRIKE V OLJU IN KISU

Četrť kg soli, četrť kg sladkorja, četrť litra olja, četrť litra močnega kisa in 5 litrov vode ali 5 litrov kisa za vlaganje brez vode. Četrť litra kisa denemo v večji lonec in to zavremo. Medtem očistimo lepe, zrele paprike, jim porežemo peclje, jih operemo in na cedilu ocedimo. Ocedjene denemo v vrelo tekočino in jih kuhamo tako dolgo, da spremene barvo in se kožica nagrbneči. Nato jih pobereemo s penovko iz tekočine in dnevno v kozarce. Ko so kuhane vse paprike, preostalo tekočino dobro prevremo in ohladimo. S hladno zalijemo vložene paprike — kozarce zalijemo in shranimo.

KONSERVIRANJE SUROVIH PARADIŽNIKOV

Deset kilogramov zrelih paradižnikov očistimo in jih zrežemo na strojčku za meso. Stresemo jih v velik emajliran lonec, dodamo 10 dkg soli in 1 dkg salicila. Tako pustimo stati paradižnike 24 ur, nato jih vložimo v steklenice, na vrh pa nalijemo nekaj dobrega olja. Steklenice zamažimo z dobrimi zamaški, jih nato zalijemo z voskom ali parafinom. Tako konservirani paradižniki se zelo dobro drže. Uporabljamo jih lahko za vse jedi. Predvsem pa se jih izplača pripraviti na ta način zato, ker ohranijo vse hranilne snovi, ki jih po naravi vsebujejo.

DROBNI NASVETI

Perilo, ki ga zažgemo pri likanju, posipljemo najprej s soljo in nato namočimo v hladni vodi.

Svilene robce najlepše operemo v krompirjevi vodi. Na nastrgan krompir vlijemo liter vode. Vse skupaj segrejemo in potem peremo.

Bele čevlje in torbice najlepše očistimo z belo radirko, kar pa je zelo zamudno. Lepo belijo ti predmeti tudi, če jih namažemo z raztopino bencina in magnezija.

Za kuhanje ne uporabljamo bakrene posode, ker uničuje vitamine. Bakrer prehaja tudi v hrano in jo zastruplja.

Jedilna soda uničuje nekatere vitamine, zato je ne uporabljamo pri kuhanju zelenjave.

Kadar peteršilj uvemo in nimamo drugega pri roki, ga položite za nekaj časa v mlačno vodo.

Trepalnice negujemo z ricinusom. Kakor obcvem, tako daje ricinus tudi trepalnicam sij in čvrstost.

K O Z M E T I K A

Kako naj neguje roke gospodinja

Negovane roke ima lahko tudi gospodinja, če si le vzame zato 10 minut časa na dan.

Pred vsakim umazaniam delom si moramo namazati roke s kremo. Kadar čistimo zelenjavo, zdrgnemo roke po opravljenem delu z limono in surovim krompirjem. Potem jih spet namažemo s kremo. Če so roke rdeče, jih kopljemo 20 minut v naslednji raztopini: 100 gr morske soli denemo v liter vode in kuhamo. Polovico jo takoj vlijemo v skodelico in nato držimo roke v njej. Ko se ta voda ohladi, prilijemo še ostalo polovico.

Pred ribanjem in nekateri drugi deli vtisnemo vseh 10 prstov v milo, to zaščiti nohte in tudi kožica se tako hitro ne umaže. Vsak teden enkrat okopijemo roke v toplem oljčnem olju. Tako postanejo bolj gibčne in nohti se ne lomijo.

Ličila osuše ustnice

Če si ličimo ustnice, moramo vsak večer skrbno izbrisati vso šminko in jih nato namastiti. Ustna rdečila namreč ustnice osuše. Za čiščenje in namastitev je najboljšje surovo maslo ali smetana. Ustnice najprej na debelo namažemo z maslom, nato pa jih zbrisemo s kosmičem vate. To ponovimo tolikokrat, dokler ni vata za brisanje popolnoma čista. Nato ustnice spet narahlo namastimo, a jih potem več ne obrišemo. Ob taki negi bodo ustnice ostale lepo napete in gladke.

Ličila zanje mora vedno ustrezati barvi vaše polti in las. Črnolasa žena s temno poltjo naj uporablja temno karminasto — rdečo barvo z vijoličastim odtenkom. Živa, oranžnordeča ličila smejo uporabljati poletni zagorele rjavolaske, plavalase žene pa naj uporabljajo rožnata, svetla ličila, lahko z vijoličastim odtenkom.

ZA VSAKO NEKAJ! — Revija jesenskih modelov plaščev in kostimov, k' jih odlikuje enostavnost kroja

V Kropi je bilo tekmovanje TVD „Partizan“

Tradicionalno jesensko atletsko prvenstvo kranjske okrajne zveze društev za telesno vzgojo »Partizan«, je bilo letos 23. septembra na atletskem stadionu v Kropi. Neumorni delavci »Partizana« v Kropi, tov. ing. Janez Šmitke, Filip Legat, Joža Gasperšič in drugi, so vzorno pripravili vse potrebno za ta pomembni praznik gorenjskih partizanskih društev. K tekmovanju se je zbralo kar 162 tekmovalcev. Največ je bilo mladink in mladincev ter žal — le 5 članic. Mnogi udeležba dokazuje, da je tudi med gorenjsko mladino atletika zelo priljubljena. Žal pa je nekatera društva ne goje dovolj sistematično in redno, kar je vzrok, da so bili mnogi tekmovalci dokaj slabo pripravljeni na to tekmovanje. Najštevilnejši so bili tekmovalci društev iz Trzličja, Bleda, Stražišča in Jesenice. Med njimi so bili najuspešnejši Trzličani, saj so osvojili kar 14 prvih, drugih in tretjih mest, Stražiščani 13 in Bledjani 10.

REZULTATI: Člani - 100 m: 1. Wagner (Trzlič) 12,5; 2. Paul (Kropa) 12,7; **višina:** 1. Paul (Kropa) 160; 2. Polka (Straž.) 155; **200 m:** 1. Soberl (Javornik) 26,1; 2. Pipan (Naklo) 28,8; **daljina:** 1. Wagner (Trzlič) 5,70; 2. Paul (Kropa) 5,50; **1000 m:** 1. Pehar (Trzlič) 2:48,8; 2. Florjančič (Straž.) 2:59,0; — **krogla:** 1. Kržišnik (Kamna gorica) 10,02; 2. Paul (Kropa) 10,00; **kopje:** 1. Gros (Bled) 44,34; 2. Mencinger (Bled) 41,02; **4x100 m:** 1. Trzlič (Cadež, Špehar, Sarabon, Wagner) 51,2"; 2. Stražišče (Tepina, Polka, Soteljšek, Dimnik) 53,1".

Mladinci - 100 m: 1. Cadež (Trzlič) 12,7; 2. Bukovnik (Duplje) 13,0; **200 m:** 1. Zakelj (Žiri) 28,0; 2.—3. Pivnik

(Straž.) Rešek (Kropa) 28,9; **1000 m:** 1. Bukovnik (Duplje) 2:57,3; 2. Crv (Bled) 2:10,4; **višina:** 1. Cadež (Trzlič) 155, 2. Pivk (Straž.) 152; **daljina:** 1. Ropič (Kamna gorica) 5,16; 2. Zajc (Bled) 4,98; **krogla:** 1. Jemc (Bled) 11,46; 2. Juvan (Bled) 11,45; **kopje:** 1. Jeraša (Kropa) 37,70; 2. Zupan (Naklo) 36,06; **4x100 m:** 1. Stražišče (Pivk, Oman, Lebar, Bajželj) 55,5; 2. Bled (Potočnik, Lebar, Učar, Zajec) 55,6.

Članice - 60 m: 1. Kogoj (Trzlič) 9,1; 2. Celik (Skofja Loka) 9,6; **višina:** 1. Kogoj (Trzlič) 133,2; 2. Celik (Skofja Loka) 115; **daljina:** 1. Kogoj (Trzlič) 4,25; 2. Bevc (Kranj) 3,96; **krogla:** 1. Kogoj (Trzlič) 9,36; 2. Celik (Sk. Loka) 8,67; **4x60 m:** 1. Stražišče (Sedež, Zagar, Loparnik, Berčič) 35,9; 2. Kranj (Dolenc, Stuhec, Černe, Vukič) 36,4.

Mladinke - 60 m: 1. Vukič (Kranj) 8,5; 2. Vehovec (Sk. Loka) 8,9; **višina:** 1. Vehovec (Sk. Loka) 130; 2. Loparnik (Stražišče) 120; **daljina:** 1. Vukič (Kranj) 4,40; 2. Vehovec (Sk. Loka) 4,33; **krogla:** 1. Vukič (Kranj) 9,41; 2. Ankele (Stražišče) 8,89.

V moški balkanski štafeti je zmagala ekipa Nakla (Stros, Pavlin, Rakovec, Kožuh) 3:49,6 pred Trzličem (Pehar, Špehar, Čakar, Wagner) 3:57,5. Bilo bi prav, da bi bilo vsaj naslednje okrajno prvenstvo vendarle enkrat v Kranju, kjer ga doslej ni bilo mogoče izvesti, kajti »metropola Gorenjske« nima spodobnega stadiona, dočim so manjši kraji, z manj prebivalci (Bled, Jesenice, Kropa, Skofja Loka) v tem pogledu mnogo na boljšem.

Mali oglasi

Izgubljeni otroški bel plašč od Grenca do Sv. Duha vrniti proti nagradi v Zdravstveni dom Skofja Loka.

Prodajni les za osteršje za stanovanj. hišo. Naslov v upravi lista.

Prodajni 2 kozi. Stare Franc, Primskovo 71.

Prodajni motorno kolo NSU 250 ccm. — Naslov v oglasnem oddelku pod 120.000.—

Prodajni posekan oreh. Povšnar Jurij, Primskovo 52, Kranj.

Hrano in sobo dam mladima zakončema za pomoč pri delu na kmetiji v bližini Podnarta na Gorenjskem. — Naslov v upravi.

Zibelnik Frančiška iz Bašlja št. 29 izjavljam, da ne prevzamem nikake odgovornosti ali poravnave za dejanja, ki bi jih napravil moj mož F. zaradi živčne obolevnosti.

Koča na Ratitoveu je do nadaljnjega stalno zaprta.

Prodajni trgovsko balančno tehtnico z utežmi. Kranj, Ljubljanska 3.

Prodajni pod ugodnimi pogoji zazidljivo parcelo na Primskovem. Vprašati Cencič Stefan, Kranj, Na Skalji 3.

Prodajni gostinske mize in stole ter nagrobni spomenik. Naslov v upravi.

Prodajni harmoniko, 3-tonsko, »Hohner« — rdeč celulojd. Gostilna, Kratina, Čirče, Kranj.

Zamenjam žrebeta za kravo mlekarico. Hvastil, Breg 16.

Starejše moško kolo menjam za enako žensko. — Kovač, Stara cesta 13, Kranj.

Prodajni večje količino časopisnega papirja. Naslov v upravi.

Vzajem v najem ali kupim 300 do 500 litrski sod. Ponudbe s ceno oddati na upravo lista.

Na podlagi 12. člena Pravil Gospodarske poslovne zveze Kranj razpisuje upravni odbor Gospodarske poslovne zveze:

MESTO RACUNOVODJE

Pogoji: najmanj srednja strokovna izobrazba in 6-letna praksa v samostojnem vodenju računovodskih poslov ter poznanje obrtne in trgovske stroke; — Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj.

MESTO BLAGAJNIKA

Pogoji: zaželjena srednja strokovna izobrazba in vsaj 2-letna praksa, oziroma nižja strokovna izobrazba in najmanj 3-letna praksa v blagajniških oz. knjigovodskih poslih.

Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj. — Prošnje s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi in praksi je vložiti na naslov Okrajna združena zveza Kranj, Ljubljanska 1.

Začelo se je nogometno prvenstvo Gorenjske

Prvenstvena nogometna sezona na gorenjskih igriščih je že začela. Po prvih dveh kolidih ima največje izgleda za osvojitve prvega mesta moštvo »Ločan« iz Skofje Loke.

Rezultati: I. kolo — v Kranju: »Triglava« B : Jesenice 1:2, — v Lescah: »Ločan« : »Prešeren« 4:2, — na Bledu: Bled : »Mladost« B 2:3, — v Trzličju: Trzlič B : Bohinj 3:0 (PF), — Naklo je bilo prosto. **II. kolo** — v Kranju: »Triglava« B : Bled 2:1, — v Kranju: »Mladost« B : Bohinj 8:0, — v Trzličju: Trzlič B : Jesenice 0:9, — v Skofji Loki: »Ločan« : Naklo 21:0. »Prešeren« je bil prost.

TABELA

Ločan	2	2	0	0	25:2	4
Jesenice	2	2	0	0	11:1	4
Mladost B	2	2	0	0	11:2	4
Triglava B	2	1	0	1	4:2	2
Trzlič B	2	1	0	1	3:9	2
Prešeren	1	0	0	1	2:4	0
Bled	2	0	0	2	2:6	0
Naklo	1	0	0	1	0:21	0

Moštva: Trzlič B, »Triglava« B in »Mladost« B tekmujejo izven konkurence.

M-8

Kaj ima na spovedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00 in 22.00 uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih boste slišali ob 21.00 uri, oddaja »Zeleli ste — poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15 uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo poslušajte vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 28. SEPTEMBRA

- 8.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi.
 - 8.30 Radijski roman — William Woods: Manuela — VI.
 - 9.45 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) Šolske poti, b) Pojte z nami, otroci! (ponovitev).
 - 11.50 Za dom in žene.
 - 12.40 Pianistka Darinka Bernetič igra popularne klavirske skladbe.
 - 16.00 Utrinki iz literature — Georgi Karaslavov: Pred podobo.
 - 16.20 Popoldanski koncert.
 - 16.00 Novi filmi.
 - 18.10 Odlomki iz oper: Lakme, Faust in Knez Igor.
 - 18.50 Družinski pogovori.
 - 20.00 Lirični intermezzo — Pesmi na besedilo Heinricha Heineja.
 - 20.30 Tedenski zunanje - politični pregled.
 - 20.45 Iz modernega glasbenega sveta.
 - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- SOBOTA, 29. SEPTEMBRA**
- 11.45 Pionirski kotiček.
 - 12.40 Lahko orkestralno glasbo igra Mariborski instrumentalni ansambel.
 - 14.30 Tedenski športni pregled.
 - 15.35 Medžimurske in istrske narodne

Oglejte si najaktualnejša preizveditev Gospodarskega razstavišča letas!

I. sejem izvoznih artiklov Jugoslavije

v dnevi ad 29. 9. do 7. 10. 1956 v Ljubljani

Prikazani bodo nešteti predmeti iz področja celotne industrije, kmetijstva, gozdarstva in obrtništva.

Delovni kolektivi, šolska vodstva, organizirajte skupinske obiske za ogled tega sejma.

Razstavniki so odprti vsak dan od 9. do 20. ure.

Izkoristite 25% popust na železnici.

Gospodarsko razstavišče Ljubljana

KINO - TE DNI BOMO GLEDALI

KINO »STORŽIČ« KRANJ
28. septembra, ameriški barvni film »BOBNI ČEZ REKO« ob 16., 18. in 20. uri.

29. septembra, ameriški barvni film »BOBNI ČEZ REKO« ob 16., 18. in 20. uri ter premiera jugoslovanskega filma »NE OBRACAJ SE SINKO« ob 22. uri.

Upravni odbor »Delikatesa« Kranj RAZPISUJE
delovno mesto poslovodje trgovine z delikatesnim blagom. Interesenti morajo imeti najmanj 10-letno prakso v delikatesni ali podobni praksi. Nastop službe po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku.

»Junaštvo«, ki ne dela časti

Franc Krive je doma iz Bohinjske Bele. Star je 25 let. V Bell imajo Mladinski dom, ki je namenjen prosvetnemu udejstvanju domače mladine, a je bil 3. junija letos pričel pretepa, ki danes pač ne more biti

30. septembra, ob 8.30 in 14. uri ameriški barvni risani film »PEPELKA« — (vstopnina za mladino 20.— din); ob 10. uri matineja — angleški film »ZELENI SAL«. Ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni film »BOBNI ČEZ REKO«.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO
29. septembra, premiera angl. filma »ZELENI SAL« ob 19.30 uri.

30. septembra, premiera ital. barv. filma »ATILA« ob 14., 16., 18. in 20. uri.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE
29. septembra, ameriški barvni film »PEPELKA« ob 18. in 20. uri.

30. septembra, ameriški barvni film »BOBNI ČEZ REKO« ob 14. uri in jugoslovanski film »NE OBRACAJ SE SINKO« ob 16., 18. in 20. uri.

KINO NAKLO
29. septembra, jugoslov. film »NE OBRACAJ SE SINKO« ob 19. uri.

30. septembra, ameriški barvni film »BOBNI ČEZ REKO« ob 9.30 uri in francoski barvni film »TUREK NAPOLITANEC« ob 15., 17. in 19.30 uri.

KINO »RADIO« JESENICE
28. septembra, ameriški film »DAMA S KAMELIJAMI« ob 18. in 20. uri.

29. in 30. septembra, ameriški barv. film »PRIPRAVLJEN NABOJ«. V soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopolne ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE
28. septembra, ameriški barvni film »PESEM ZLATEGA ZAPADA« ob 18. in 20. uri.

29. in 30. septembra, ameriški film »DAMA S KAMELIJAMI«. V soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopolne ob 10.30 matineja mladinskega filma.

KINO KOROSKA BELA
29. in 30. septembra, ameriški barv. film »PRIPRAVLJEN NABOJ«. V soboto ob 19. uri; v nedeljo ob 17. in 19. uri.

KINO ZIROVNICA
29. in 30. septembra, mehiški film »MACLOVIA«. V soboto ob 20. uri; v nedeljo ob 17. in 20. uri.

»KINO SORA« ŠKOFJA LOKA
Od 28. do 30. septembra, francosko-mehiški film »OHOLI«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE
29. in 30. septembra, argentinski film »ONEČASČENA«. V soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 16. in 20. uri.

KINO RADOVLJICA
Od 28. do 30. septembra, ameriški film »TARZAN IN NJEGOVA PRIJATELJICA«. V petek in soboto ob 20. uri; v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri.

več nikomur v čast in ponos. Krive pa bi morda rad obnovil tradicijo fantovskih pretepa. Napil se je dobro mero »korajže«, potem pa napadel s smrekovim kolom domačina Antona Eržena, o katerem je mislil, da se je malo prej pokotil njegovega brata. Prizadejal mu je prelom desne roke v zapestju, na glavi močno oteklino in podplutbo na hrbtu.

Ko se je v preteklih dneh moral zagovarjati pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani zaradi hude telesne poškodbe, mu je upadlo vse »junaštvo« ter je prav skrušeno zatrdel, da je vse storil le zaradi vinjenosti. Ker je uvidel, da se je znesel nad »nekrivim«, mu je bilo še posebno žal in je zagotavljal, da grde tradicije ne bo več nadaljeval. Ker je pokazal Krive resno pripravljenost, da popravi prizadejano škodo, ga je sodišče obsodilo na 4 mesece zapora pogojno za dve leti. V tem času bo imel vsekakor dosti priložnosti, da dokaže iskrenost svojih obljub.

Mislimo pa, da bi bil tudi že skrajni čas, da postavimo pretepaštvo tja, kamor spada: v zgodovino in pozabo!

F.

prof. Avsenak: Svet med Savinjo in Sotlo.

15.40 Utrinki iz literature — Mihajlo Lalič: Pot v smrt.

18.00 Družinski pogovori.

18.10 Igrajo kvintet Slavka Avsenika in Veseli godci.

18.30 Radijska univerza — prof. Leopold Petauer: Kruh v zgodovini — I.

20.00 Mladinska oddaja.

20.20 S festivala v Dubrovniku — koncert zagrebških solistov, dirigent Antonio Janigro.

TOREK, 2. OKTOBRA

8.00 Melodije iz filmov in operet.

8.30 Radijski roman - William Woods: Manuela - VII.

8.50 »Na Gorenjskem je fletno« (pisan spored gorenjskih pesmi in plesov).

9.15 Reportaža.

9.30 Dopoldanski koncert.

10.30 Jezikovni pogovori (ponovitev).

11.15 Za dom in žene.

11.30 Priljubljene klavirske skladbe.

13.30 Od arje do arje.

14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

18.00 Sportni tednik.

20.00 Domače aktualnosti.

20.10 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Škoberneta in ženski zbor F. Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja.

20.30 Radijska igra — Gogolj: Plašč.

21.30 Igrajo veliki zabavni orkestri.

SREDA, 3. OKTOBRA

11.00 Pred mikrofonom je Vaški kvintet s pevcin Sonjo in Reziko ter Božom in Miškom.

11.25 Radijska šola za višjo stopnjo. Prof. Avsenak: Svet med Savinjo in Sotlo — ponovitev.

13.30 S pesmijo po Jugoslaviji.

14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo

pesmi v priredbah za glas in klavir.

16.00 Utrinki iz literature — Antonio Machado: Pesmi.

16.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.

18.15 Poje Dekliški zbor zavoda za glasbeno vzgojo.

18.45 Okno v svet.

20.00 Veseli večer.

21.00 Igramo za ples.

NEDELJA, 30. SEPTEMBRA

6.03 Otroška predstava — Marijan Belina: Zajček strahopetček.

6.30 Pester spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi ter domačih napevov.

9.30 Se pomnite tovariši! — Franc Konobelj: V Rožno dolino.

10.00 Nedeljski simfonični koncert.

12.00 Pogovor s poslušalci.

13.30 Za našo vas.

15.20 Prenos mednarodne nogometne tekme Čehoslovaška : Jugoslavija.

18.00 Radijska igra — Norman Corwin: Stiri zdravniške zgodbe.

20.00 Večerni operni koncert.

21.00 Sportna poročila.

PONEDELJEK, 1. OKTOBRA

11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — a) Milica Bartenjev: Ne bodi brezobziren — b) Pavle Kalan: Skladatelj Karol Pahor - mladinci.

11.35 Malj vokalni ansambel poje slovenske narodne pesmi.

12.00 Emil Axman: Moravski plesi.

12.40 Pohorski fantje poje in igrajo.

14.05 Radijska šola za višjo stopnjo —

a) Milica Bartenjev: Ne bodi brezobziren — b) Pavle Kalan: Skladatelj Karol Pahor — mladinci (ponovitev).

15.40 Utrinki iz literature — Pesm. Branka Rudolfa.

17.10 Sestanek ob petih.

18.00 Kulturni pregled.

18.15 Slovenske narodne pesmi poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.

18.30 Zunanje politični feljton.

18.40 »Iz svetovne zakladnice samospetev: Benjamin Britten: Zimske besede.

20.00 Richard Wagner: Mojstri peveci Nürnbergski — I. dej.

22.15 Jazz — cocktail.

ČETRTEK, 4. OKTOBRA

11.00 Naši najmlajši pojo.

11.15 Ciebanom — dober dan! (Voja Carič: Pilot Nikola).

12.40 B. Wagner — Uvertura k operi »Tannhäuser«, Zoltan Kodaly — Intermezzo iz opere »Hary Janoš«.

14.20 Pionirski kotiček.

15.40 Utrinki iz literature — Emile Zola: Beznica.

16.00 Z jugoslovanskimi solisti in skladatelji.

18.00 Radijska univerza — Rudolf Brce: O konzerviranju muzejskih predmetov.

18.15 Charles Gounod: Baletna glasba iz opere Faust.

18.30 Reportaža.

20.00 Tedenski notranje-politični pregled.

20.10 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — sodelujejo priljubljene ansambli in solisti.

21.00 Sodobna poljska lirika (lit. glasbeno oddaja).

21.30 Ciklus Beethovnovih godalnih kvartetov.

V TEKSTILNI TOVARNI

Ponedeljek.

Nova tekstilna tovarna v Pekingu je vredna pozornosti, saj ima 89 tisoč vreten in 2400 avtomatskih stavev. Toda nas so bolj zanimali delavci in razmere v tovarni.

Na vprašanja je odgovarjalo deklica Cen Dzin, sekretarka podjetja, neobičajno oblečena v temnordečo bluzo iz platna in z belim šalom okoli vratu.

Povprečna mesečna plača delavca znaša 37 juanov (1 juan je 130 din). Izpolnitev državnega plana in večji delovni učinek posameznika ne vpliva na njeno povečanje. Udarniki dobijo včasih denarne nagrade.

Majhne plače povsem zadovoljujejo zelo skromne potrebe Kitajcev. Izgotovljena platnena obleka stane 10 do 12 juanov. Hrana v menzi stane do 15 juanov. Stanovanja so zelo poceni, zato imajo delavci prihranke v hranilnicah.

Zdravljenje delavcev je brezplačno. Zanimivo je, da člani njihovih družin plačajo polovico zdravniških in bolniških stroškov. Za prvega otroka dobijo starši 4 juane, za dvojčke 16 in za trojčke 24 juanov dodatka.

ZA SMEH

»ROKE GOR!«

BREZ BESED

Uslužbenec je v podjetju preveč. 227 na 3000 delavcev. Podobno je v partijski organizaciji. Na 300 članov Partije pride 11 profesionalnih partijskih funkcionarjev, na 900 mladih komunistov 3 mladinski voditelji in 6 sindikalnih funkcionarjev. Skupaj je v podjetju 20 profesionalnih političnih delavcev z mesečno plačo.

VRTEC BEN HAI

Torek.

V lepem cedrovem parku Ben Hai, kar pomeni Severno morje, je otroški vrtec z novimi zelenimi zgradbami, katerih strehe so v kitajskem stilu na straneh zavite navzgor. Debeluštati, dobro negovani otroci so nas pričakali z radostnimi klici. Sproščeno so prišli naproti, nas prijelj za roke in nekaj čebljali v svojem živahnem jeziku. Nikoli še nisem videl tako svobodnih in tako milih otrok. 300 jih je in vzgaja jih 24 pedagogov. Upravnica je stara 26 let in ima fakultetno izobrazbo. Otroški prostori so zelo čisti in moderno, skoraj luksuzno opremljeni. Veliko dvorišče je polno rekvizitov za otroške igre. V tem vrtcu je otrokom zelo prijetno.

Upravnica pravi, da so v Pekingu še štirje taki otroški domovi. Skupaj pet v trimilijonskem mestu.

V podjetjih je še 300 otroških vrtcev za otroke delavcev. V njih plačujejo starši za otroke le po 2 juana mesečno za mleko. V Ben Haiu stane samo hrana 22 juanov. Ta dom je dostopen samo otrokom, katerih starši zaslužijo več kot delavec.

Vrtec vzdržujejo iz proračuna, v katerem so predvidene plače za 95 uslužbencev in sredstva za oskrbovanje zgradb.

V ZADRUGI — KOLHOZU

Sreda.

20 km od Pekinga je vas Dun Zan in jo obiskujejo vse tuje delegacije. V zadrugi pisarni s podom iz prsti vise slike Berlina, spomin na obisk vzhodno-nemških državnikov.

Predsednik, okreten in zgovoren človek, nam je z lahkoto pripovedoval (videlo se je, da ima v tem prakso), da vključuje zadruga prejšnjih 9 vasi s 4432 prebivalci in 4500 muov zemlje (15 muov je 1 ha).

Z enega muo dobi zadruga 100 kg žita ali 900 kg zelja nenavadnega videza. Njihovo zelje je podobno zelo povečanemu zelenemu lešniku. Glava tehta 2 do 3 kg.

Zaradi bližine mesta se ukvarja zadruga predvsem s povrtninami. V petdesetih zimskih gredah iz blata, pokritih s steklom in ogrevanih s premogom — briketom, rastejo sredi zime paradizniki, paprike in pol metra dolge kumare. Zadrugniki so podarili vsakemu članu delegacije po eno kumaro.

Zraven kolhoza je tudi kreditna in nabavno-prodajna zadruga. Kredit lahko dobi vsak kmet za majhne obresti. Obresti kreditom za povečanje znašajo 0,75%, obresti kredita za osebne kmetove potrebe 1,5%. Na vprašanje, kakšne so posledice, če kmet ne vrne kredita, je odgovoril predsednik: »To se še ni zgodilo. V takem primeru bi mu vsekakor podaljšali plačilni

rok.« To priča o velikem poštenju Kitajcev.

Predsednik je posebno poudaril spremembo življenjskih pogojev za kmote. Pred osvoboditvijo so se ljudje hranili izključno z rižem in koruzo, sedaj dobivajo tudi moko. Vsak prebivalec ima svoj klobuk in svojo obleko, pred revolucijo pa se je vsa družina pokrivala z enim pokrivalom. Nekeč so imeli za stanovanje jame iz blata, sedaj imajo zidane hiše.

Zemlja je bila v lasti veleposesnikov. Teh je bilo v vasi 45. Za naše pojmovanje bogastva bi bili ti »veleposesniki« s 3 ha zemlje smešni. Kitajska merila so drugačna. Tu je siromašna družina imela samo 2 muo zem-

Plastični relief stare dvorske palače v Pekingu, izdelan iz plute. S to umetno obrtjo se pečajo prebivalci pokrajine Fukjen. Pluto najprej drobno narežejo in zatem sestavijo podobe z izredno perspektivnostjo in vsami podrobnostmi

lje, to je dve petnajstini ha. V nesecnem siromaštvu je nekoliko večje imetje predstavljalo že bogastvo.

Siromak je obdeloval zemljo bogatašem pod fevdalnimi pogoji: 75 odstotkov žetve je obdržal lastnik zemlje in le 25 odstotkov je pripadalo tistim, ki so zemljo obdelovali.

Tudi sedaj ni zemlje odveč. Marsikateri kmet nima s čim hraniti živine. Kmetje so poiskali rešitev v kolhozu.

Za konec nam je predsednik predstavil heroje gospodarske proizvodnje. Sen Due si je prislužil visoko priznanje za uspešno gojitev zelja. Li Mo Lin za napredek proizvodnje kumar, Van Vuen za gojitev bele čebule, Vong Len je najboljši gojitelj zelja v kraju, zato je dobil naziv okrajni heroj dela. Njegovo oblačilo je bilo natrpano s 15 značkami, s katerimi se je zelo rad slikal. Nas je to nekoliko motilo.

MODRA OBLACILA

Četrtek.

Sprehajali smo se po mestu. Veter je raznašal rumeni puščavski prah ter ga trosil v hiše. Ulice so bile modre zaradi modrih oblakov. Vsi ljudje, žene in otroci jih nosijo. Podšita so z belimi oblogami vate. Nepopisno enoličnost povečajo visoko do vratu zapete bluze, podobne vojaškim. Za tujsca je to neznosno. Toliko bolj, ker

ne srečuje modrih oblakov samo na ulici, ampak tudi v kinu, gledališču, na svečanih večerjih in sprejemih. Tudi državni funkcionarji so oblečeni v modro, le s to razliko, da so njihove obleke iz boljših tkanin. Človek sčasoma kar zasovraži to povsod pričujočo modro barvo.

Samo miličniki so oblečeni v zelene vojaške uniforme, da bi se razlikovali od ostalega prebivalstva.

Milčnica na vogalu so v trenutku obkrožili ljudje, ko je nekaj razlagal vozniku rikše zaradi kršenja zelo strogo pravnih predpisov. V takih primerih nastopi miličnik kot neke vrste agitator. Dolgo pripoveduje o pomembnosti spoštovanja predpisov in

politični zavesti meščanov. Zbrani potniki so pazljivo in mirno poslušali njegovo razlaganje.

Pravijo, da bodo obleko zamenjali. Velik uspeh revolucije je bil v tem, da je vsakemu prebivalcu omogočila ceneno obleko.

MIRKO MILOJKOVIČ

Ali so na Marsu živa bitja?

6. septembra se je Mars približal zemlji na 56 milijonov kilometrov, kar se zgodi le vsakih 15 let. Skozi nešteto teleskopov so astronomi opazovali njegovo površino. Doslej se ugotovili, da se Marsova tla spreminjajo z letnimi časi, kar daje znanstvenikom misliti, da je ta površina organske narave, zaradi česar ni izključeno, da je na planetu življenje. Američani v Palomari so pri zadnjih opazovanjih merili in proučevali temperaturo na tem planetu. Uporabili so tudi radioteleskope. Studije bodo trajale vsakokor precej časa, vendar pa nam bodo morda že letošnjo zimo odgovorili na staro vprašanje: Ali so na Marsu živa bitja ali ne?

LESENI STRAZAR ZA ZENSKO SOFERJE

V Ameriki je veliko gangsterjev. Nekateri so strokovnjaki za bančne blagajne, medtem ko se lopovi manjšega kova zadovoljijo že z napadi na avtomobile. Najraje seveda napadajo avtomobile, ki jih šofirajo ženske. Da bi zavarovali ženske šoferje, so prišli ameriški »posebni ljudje« na precej izvirno misel. Začeli so izdelovati velike lesene lutke, ki imajo obliko velikih in energičnih moških. Zenska posadi svojega moškega spremljevalca na prostor zraven sebe in je baje popolnoma varna.

Lutke so narejene tako popolno, da se niti v nabitrejši vožnji ne razlikujejo od živega človeka. Trik je nagal, pa ne samo zato, ker so Američani naravnost požrešni na podobne senzacije, ampak ker je tako varstvo tudi najceneje.

GOVOREČE KNJIGE

Francoski inženirji trdijo, da ni prav daleč čas, ko bodo v prodaji govoreči časopisi in knjige. Računajo, da bo to približno čez 10 let. Prodajali jih bodo v obliki škatlic z zvočniki in živimi slikami. Vsaka stran knjige ali časopisa bo obenem tudi gramofonska plošča.

AVTOMATSKA BANKA

V Ameriki je začela delati prva avtomatska banka. To je elektronski stroj, ki more nadomestovati večino uslužbencev sodobne banke. V enem dnevu naredi 32.000 računov, piše vplačila in izplačila, blokira račune in izplačuje čeke. Kadar je potrebno, pošlje lastnikom izrpanih računov opomine in urejuje čeke, ki so redno plačani. Stroj je težak 25 ton, ima 8000 elektronov, 34.000 tranzistorjev, 300.000 metrov električnega kabla in porabi 80 kilovatov električne energije.

LETEČI KROZNIK

Navsezadnje sta se polegla strah in mrzlica okrog letišnih kroznikov. Ni več ni niti očividcev niti senzacionalnih vestí po časopisih. In vendar letišni kroznik ni utvara. Gradi ga Francoz Rene Cousinet, človek, ki se je že proslavil na področju aviacije. Celih devet mesecev je s svojim bratom delal model in morda se bodo njuni letišni krozniki že v kratkem pojavili na nebu. Imeli bodo dva pilota in bodo lahko sprejeli šest potnikov.

Cousinet je prepričan, da bodo letišni krozniki sčasoma izrinili letala. Njihova prednost je v tem, da lahko razvijejo največjo hitrost in da so bolj ekonomični. Sodobna letala imajo na 1 KS svojega motorja le 5 kg nosilnosti, medtem ko bo lahko letišni kroznik na vsako konjsko silo svojega motorja nesel 12 kilogramov teže breme.

MORSKA VODA PITNA

Pravzaprav je zelo klavрно, če človek umira od žeje sredi mokre puščave. Nič kolikokrat so že poskušali, da bi »spreobrnila« morsko vodo v sladko. To je zdaj popolnoma uspelo nekemu izraelskemu inženirju, tako vsaj trdijo. V enem letu bodo njegov sistem v Izraelu že na široko uporabljali. Proces je že dolgo znan; morsko vodo spremene najprej v led in pri tem se izloči sol. Inženir je vnesel v ta proces precej izboljšav, najvažnejša je pa ta, da je proizvodnjo sladke vode zelo poceni.

POT NAZAJ

»Ali še veš, tam je bilo?« Sam kaže na zelenoobrasel griček zdej za hišami v tumbu, kjer je svoje čase županil rdeči Brkonja.

»Fanta, tole črno dete vama svetuje, ne obnavljajta starih spominov! Mrtvi zaradi tega ne bodo oživel!« se oglasi Don Rafael in v tem opazim, kako krčevito vleče poročnik cigareto.

Tu prenočimo. Namenoma se potem s Samom vlečeva v isto kolarnico, kjer se je odigrala drama s strupeno kačo.

Svojevrsne misli naju prevzamejo! Vse je tako kot tedaj, celo mesec slika srebrni trikotnik ravnolatočno pred vhod kot takrat. Thočno done zvoki kitare.

»Poslušaj, pravi Sam, »all veš, da se ta čudovita županja pogleduje s poročnikom in ljubinka z njim? — Tako mi je zopna vsa ta okolica in kraj sam, da nič tega!« Zaspi, Sam, in ne razmišljaj!

»Kajpak, spim naj! Kako bi mogel mirno spati tu, ko je pa padla prokleta vreča z bestijo ravno med vaju?«

»Molči, Sam, molči vendar!«

»Hm! rentaći tovariš. Zunaj se vsuje mimo vrat prgišče kresnic.« Sam! — »No?« — »Sam, daj sem steklenico! Strahove vidim! In duhove moraš preganjati z duhovi! Sem z duhom v steklenici tedaj!«

»Dobra misel to, se mi zdi! Na, tu imaš, toda pusti požirek še za soseda!«

Izpraznila sva steklenico in zaspala nato tako trdno in spala tako dolgo, da naju je moral Don Rafael drugo jutro skoro s silo zbuditi. In po zajtrku drdrajó Fordí z nami po pragozdu in pustinjah vedno dalje, po žgoče vročih planotah in v hladnih tesneh. Brez zanimanja ždimo na klopeh. Lopez spet bere. Ta plovek čita vedno!

In nekega večera se ustavimo v tumbu, kjer mi srce hitreje bije in mi vročično pričakovanje razplaja kri po žilah. Ali ji ni bilo Marija áme in ali niso bili njeni poljubni mehki in sladki kot jedra granatnih jabolk, ko se je njen mož zakasnil v gozdu? —

Povečerjali smo, na ogenj smo vrgli novega netiva, da zagori in vzplamti! Kitare se oglase. Delavec in vojak čepa ob ognju in kade. Sam pije spet. Odkar je njegov prijatelj Billy mrtev, se Sam vduja pijáci in postaja tiste vrste alkoholik, ki se uničujejo z žganjico najslabše vrste.

Kdo je že tako nad vse ljubil živordeče svilene srnjce, ki so bile vedno umazane? »O, oh, to-le črno dete je neizrečeno preklemano srečno, da vidi vsaj dva od vas še živa!« se oglasi v prijetnem narečju z Mississippijevih plantaž in Don Rafael že stiska roko Samu in meni. Se enkrat se ozre po celi vrsti in reče: »Za svojega tovariša, onega molkečega, bi pa že morala...«

»Ze dobro, Don Rafael, kako daleč nas boste spremljali, amigo?« se hitro vtaknem vmes, kajti Sam že gubanči čelo. »Do Bogote, amigos. Od tam greste v Santato in potem v Choco«, odgovori črnc špansko. »Toda poglejta, muchachos, tu so že avtomobili! — Viva el señor Ford. — In tu je tudi že dobri, junaški señor Lopez, poročnik pogumnih »cazadores« de Bogota!«

Počasi, skoro obotavljaje se, zlezemo na kamione. Poročnik Lopez nam s cigareto v ustih prikimava in nedodoma se domislím Julesa, Francoza Julesa; peljali se bomo mimo njegovega groba... Avtomobili zdrdrajó. Grmenje iz Muza, kjer se trudi v potu svojega obraza tisoč delavcev, je zamrlo. In govoreči drugi Muzo. Muzo žensk s kamni čistosti. Muzo za zdaj prihaja drugi Muzo. Muzo žensk s kamni čistosti. Muzo Anite s piabilly mrtev, se Sam vduja pijáci in postaja tiste vrste alkoholik, ki se uničujejo z žganjico najslabše vrste.

TROPSKA SIMFONIA

Odkar je nedavno tega talna voda, ki je nenadoma drla v jašek, presenetila dva delavca, ki sta delala v jašku in sta utonila kot dvoje miši, preden je sploh kdo mogel pomisliti na reševanje, so delo v njem popolnoma ustavili. Kot klop se me oprime misel in mi ne gre iz glave: Samo majhen neznan sunek z desno ramo — in večnega Juda ne bo več, preden ga bodo utegnili potegniti iz goste blatne kaše. — Kropka roka me prime trdo za nadlaket in Sam me vodi mimo nič hudega slutečega večnega Juda.

Počasi se vije naša mala četa proti upravnemu posloppju. Spotoma se še enkrat ozrem na Juanito, ki bruhá izmed svojih železnih zob spet grmade zdrobljenega kamena. Napol goi delavec, ki se koplje v znoj, hiti z lopato polniti vozček. Obupan pogled se vjame z mojim. Z bolešijo, pa vendar z zadoščanjem, da Juanita ne pomeni nič več zame, korakam dalje.

V bolnišnici nas preišče s pomočjo rentgenskega aparata. Ničče nima smaragdov v želodcu; zdravnik nam čestitajo in nato nas nagovori hladni, odvrtni generalni ravnatelj; od vsega dolgovnega govora mi je ostal v spominu le en stavek: »Pošteni in sposobni delavci lahko postanejo v tej deželí srečni.« Hm, si mislim, saj ima možakar prav, toda še veliko bolj prav bi imel, če bi delodajalci Muzo temeljito preuredili in napravili življenje delavcu v njem nekoliko znosnejše.

Potem odkorakamo po turobni poti do turobne stražnice ob žični ograji. Mali Harkensmith je od razburjenja ves iz sebe! Čim bolj popuša trušč v rudniku, tem glasnejši je njegov krik: »Fanta, pišita! Pri moji veri! Danes zvečer se ga napijem od žalosti! — In ne pozabita: naš glavni pošti v Nairobiju!«

Vojski stoje pred stražnico in se nam prijazno nasmihaajo. Harkensmith naju objame, potem pa ga vidim, kako drvi, ne da bi se enkrat samkrat ozrl nazaj v bobneči Muzo, ki se za nas vedno bolj oddaljuje in postaja vedno tišji. Četita vojakov nas sprejme. In koga zagledajo nenadoma moje oči? Čigav je ta črni, z bledikastimi kozavimi brazgotinami posejani obraz, Rumbane, ki mi je ponujala floripondio. Muzo Anite s piabilly lasmi in z očmi, ki so tako zelene barve kot smaragd!